

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Analýza postupov a výsledky vzdelávania žiakov základných škôl
v oblasti civilnej ochrany na Slovensku**

**Analysis of Procedures and Results of Elementary School Education in
the Field of Civil Protection in Slovakia**

Bakalárska práca

Študijný program: Ochrana obyvatelstva

Študijný obor: Plánovanie a řízení krizových situací

Vedúci práce: Ing. Filip Pazdera

Tomáš Pánik

Kladno, květen 2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Páník** Jméno: **Tomáš** Osobní číslo: **469786**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Plánování a řízení krizových situací**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Analýza postupov a výsledky vzdelávania žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany na Slovensku

Název bakalářské práce anglicky:

Analysis of Procedures and Results of Elementary School Education in the Field of Civil Protection in Slovakia

Pokyny pro vypracování:

Predmetom bakalárskej práce bude analýza pripravenosti žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany a krízovej pripravenosti. V teoretickej časti bude na podklade štúdia odbornej literatúry uvedený rozbor historického vývoja civilnej ochrany, súčasnej platnej legislatívy na Slovensku. Taktiež budú uvedené efektívne formy a metódy vzdelávania žiakov na základných školách v oblasti civilnej ochrany. V praktickej časti bude realizované prieskumné šetrenie a to pomocou neštandardizovaného anonymného dotazníku, ktorý bude distribuovaný žiakom základných škôl v meste Senica a to konkrétne na 1. ZŠ V. Paulínyho-Tótha a 3. ZŠ Sadovej. Zmapované budú znalosti žiakov 4. a 9. ročníka s počtom respondentov 130. Na základe analýzy výsledkov dotazníku bude možné navrhnúť nové efektívne vzdelávacie metódy v danej oblasti. V diskusii bude zpracovaná komparácia výsledkov s výsledkami iných autorov.

Seznam doporučené literatury:

- [1] BUZALKA, Ján, HIČKOVÁ, Eva, Ochrana obyvatelstva - evakuácia, ed. 1., Bratislava: Akadémia policajného zboru v Bratislave, 2004, ISBN 808054-314-3
- [2] KOLEKTÍV, Civilná ochrana: revue pre civilnú ochranu obyvatelstva, ed. 3., 2012, Slovenská Ľupča: Sekcia IZS a CO MV SR, 1335-4094
- [3] ŠIMÁK, Ladislav, Krízový manažment vo verejnej správe, ed. 1., Žilina: FŠI ŽU, 2004, ISBN 80-88829-13-5

Jméno a příjmení vedoucí(ho) bakalářské práce:

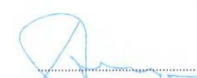
Ing. Filip Pazdera

Jméno a příjmení konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **18.02.2019**

Platnost zadání bakalářské práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student(ka) bere na vědomí, že je povinnen(a) vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem **Analýza postupov a výsledky vzdelávania žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany na Slovensku** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne Click or tap to enter a date.

.....
podpis

Pod'akovanie

Touto cestou by som rád poďakoval môjmu vedúcemu Ing. Filipovi Pazderovi za cenné rady pri tvorbe a vzniku bakalárskej práce, ktoré mi po celú dobu spracovávanía poskytoval. Ďalej by som rád poďakoval Mgr. Igorovi Janšákovi z Okresného úradu vedúcemu odboru krízového riadenia v Senici za osobné konzultácie a poskytnuté materiály a rovnako aj pedagógom z 1. ZŠ V. P. Tótha a 3. ZŠ Sadová 620 v Senici a rovnako aj respondentom, ktorí boli nápomocní pri zbere údajov slúžiacich k vypracovaniu praktickej časti bakalárskej práce.

Abstrakt

Bakalárska práca sa zaoberá problematikou vzdelávania žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany na Slovensku.

Teoretická časť je spracovaná pomocou odbornej literatúry, kde je popísaný vznik civilnej ochrany na Slovensku a súčasný systém vzdelávania. V tejto časti je popísaná i mimoškolská aktivita pre žiakov základných škôl a vymedzenie základných pojmov týkajúcich sa civilnej ochrany.

Praktická časť práce je zameraná na vyhodnotenie nášho výskumu, ktorý prebiehal medzi žiakmi prvého a druhého stupňa základných škôl pomocou anonymných neštandardizovaných dotazníkov, ktoré boli distribuované medzi 136 respondentov. Ďalej sú tu vymedzené ciele a výskumné otázky práce. Vyhodnotenie výsledkov vykonaného výskumného šetrenia bolo spracované do podoby grafov, pomocou ktorých môžeme získať ucelený obraz o teoretických a praktických znalostiach žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany.

Diskusia obsahuje komparáciu nami získaných dát a výsledkov s výsledkami iných autorov. V závere je zhrnutie cieľov a uvedené možné odporúčanie.

Kľúčové slová: civilná ochrana, vzdelávanie, mimoriadna udalosť, krízová situácia, branná výchova

Abstract

This bachelor thesis deals with the issue of education of primary school pupils in the field of civil protection in Slovakia.

The theoretical part is processed with the help of professional literature, where the foundation of civil protection in Slovakia and the current public education system is described. This section also describes extracurricular activities for primary school pupils and the definition of basic concepts related to civil protection.

The practical part of the thesis is focused on the evaluation of our research, which was carried out among pupils of primary and secondary schools by means of anonymous non-standardized questionnaires distributed among 136 respondents. Furthermore, the objectives and research questions of the thesis are defined. The evaluation of the results of the research carried out was drawn up into graphs to provide a comprehensive picture of the theoretical and practical knowledge of primary school pupils in the field of civil protection.

The discussion includes a comparison of the data and results obtained with the results of other authors. Finally, there is a summary of the objectives and the possible recommendation.

Keywords: civil protection, education, emergency, crisis situation, defense education

Obsah

1	ÚVOD	8
2	SÚČASNÝ STAV	9
2.1	História brannej výchovy	9
2.2	Vznik civilnej ochrany na Slovensku.....	10
2.3	Súčasný stav a vzdelávanie v oblasti civilnej ochrany	14
2.4	Vzdelávanie na základných školách ISCED	17
2.5	Mimoškolská aktivita pre žiakov základných škôl v oblasti ochrany obyvateľstva a civilnej ochrany.....	21
3	CIEĽ PRÁCE.....	24
4	METODIKA	25
4.1	Popis výskumného šetrenia	25
4.2	Výber výskumnej vzorky	25
5	VÝSLEDKY VÝSKUMU.....	26
5.1	Vyhodnotenie údajov z dotazníka	26
5.2	Vyhodnotenie cieľov práce	45
5.3	Vyhodnotenie výskumných otázok.....	47
6	DISKUSIA	50
7	ZÁVER.....	62
8	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	63
9	ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV	69
10	ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK	71
11	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	72
12	ZOZNAM PRÍLOH.....	73

1 ÚVOD

V dnešnom svete prichádza čoraz viac k vzniku mimoriadnych udalostí či už prírodného charakteru ako sú napríklad záplavy, zosuvy pôdy, lavíny alebo naopak antropogénneho charakteru ako úniky, alebo zámerné použitie nebezpečných chemických látok. Všetky tieto vymenované udalosti a mnohé ďalšie spôsobujú škody na živote, zdraví a majetku civilného obyvateľstva, škody na životnom prostredí a celkovému chodu štátu. Preto by mal byť kladený dôraz na vzdelávanie obyvateľstva v oblasti civilnej ochrany už v útlom veku detí a žiakov. Toto vzdelávanie by ich malo pripraviť ako týmto nepriaznivým udalostiam čeliť a postupne ich zvládať. Ako by mali ochrániť nielen sami seba, ale aj svojich blízkych.

Tému bakalárskej práce som si vybral kvôli môjmu dlhodobému záujmu o problematiku vzdelávania žiakov v oblasti civilnej ochrany a takisto mám možnosť byť súčasťou projektu Dobrovoľný záchranár civilnej ochrany, kde sa tejto problematike venujeme vo väčšej miere. Na základe uvedených skutočností som sa zameril na základné školy a prispôbil sa práve tomuto veku žiakov.

V bakalárskej práci sme sa rozhodli skúmať ako sú deti a mládež edukované v oblasti civilnej ochrany a pri výskyte mimoriadnej udalosti. Práca taktiež obsahuje historický vývin samotnej civilnej ochrany, aktuálnu platnú legislatívu a metódy vzdelávania žiakov základných škôl na Slovensku.

Výskumná časť práce bude slúžiť pre analýzu vzdelania žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany, a to metódou dotazníkového šetrenia.

2 SÚČASNÝ STAV

2.1 História brannej výchovy

Národné zhromaždenie republiky Československej dňa 1. júla 1937 schválilo zákon č. 184 o brannej výchove v ktorom sa mimo verejnú starostlivosť o výchovu zavádza nový pojem branná výchova. Zmyslom brannej výchovy bolo docielenie mravnej a telesnej prípravy, teoretickej a praktickej kvalifikácie, ktoré boli dôležité pre zaistenie obrany štátu. V zákone boli jasne definované 3 základné zložky brannej výchovy:

- telesná, náuková a mravná branná výchova
- výcvik na zvládanie úloh Civilnej protiletectkej ochrany (ďalej iba CPO)
- branný výcvik

Branná výchova sa vzťahovala na všetkých občanov bez rozdielnosti pohlavia, začínajúc povinnou školskou dochádzkou až po tridsiaty rok života občana. Výcviku brannej výchovy sa zúčastnili muži i ženy do päťdesiateho roku života a v prípade potreby obrany štátu sa mohla predĺžiť táto povinnosť do šesťdesiateho roku. Branná výchova bola povinná mimo miest i v obciach, kde za to zodpovedalo stredisko brannej výchovy. Tieto strediská boli zodpovedné za výcviky civilnej protiletectkej obrany v zmysle zákona č. 82/1935 s názvom o ochrane a obrane proti leteckým útokom, kde boli pozvaní i príslušníci Československého Červeného kríža, hasičských zborov a iných samaritánskych organizácií. Veliteľ strediska, ktorý bol zvolený do funkcie okresným úradom stanovil rozsah brannej výchovy na 40 hodín u mužov a 30 hodín u žien ročne. Momentálne v Slovenskej republike nie je zavedená branná výchova, ako tomu bolo v predvojnovom období republiky Československej, pretože neexistuje priame ohrozenie štátu. Tento historický doklad značí jasnú snahu našich predkov o ochrane obyvateľstva v prípade ohrozenia ich zdravia a života. (Kister, 2017)

2.2 Vznik civilnej ochrany na Slovensku

Na základe štúdia histórie ochrany obyvateľstva môžeme konštatovať, že snahy o ochranu obyvateľstva sa vyvíjali v rôznych formách súbežne s vývinom ľudstva. V počiatkoch sa jednalo o neorganizovanú ochranu pred nebezpečím, ako v línii jednotlivcov, tak skupín. Postupom času získala ochrana obyvateľstva (ďalej len OO) určitú štruktúru, až dosiahla dnešnú podobu vypracovaného systému opatrení, postupov a organizácie.

Civilná ochrana: (ďalej len CO) *„Je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.“* (Zákon č. 129/2002 Z. z.)

Pre potreby spracovania histórie vývoja CO budeme ďalej uvádzať historické zmeny vo vývoji CO v priebehu 20. a 21. storočia. História vzniku CO siaha do začiatku dvadsiateho storočia. Ohrozené boli veľké mestá s priemyselnými závodmi a preto hlavné úlohy tejto organizácie boli prevažne výdaj plynových masiek, vybudovanie a ukrytie obyvateľstva pred bombardovaním. Prvá svetová vojna so sebou priniesla nové ohrozenia v podobe chemických zbraní a leteckých náletov. Na základe týchto skutočností bola vytvorená Organizácia CPO, ktorá sa dá považovať ako prvotný systém CO. Vznikla na základe prijatia Zákona č. 82 s názvom o ochrane a obrane proti leteckým útokom, ktorý prijalo Národné zhromaždenie Československej republiky dňa 11. apríla roku 1935. Ústredným riadením tejto oblasti bolo poverené vtedajšie Ministerstvo vnútra. V súvislosti so stúpajúcim napätím na medzinárodnom poli bol dňa 8. apríla 1938 Národnom zhromaždení Československej republiky prijatý zákon č. 75, ktorým sa dopĺňa ustanovenie § 5, odst. 1 zákona o ochrane a obrane proti leteckým útokom. Dňa 15. marca 1939 skončila platnosť vyššie uvedených zákonov vznikom ríšskeho protektorátu Čechy a Morava. Postupom času prešli všetky zariadenia CPO pod zložky protektorátnej polície. Následne na to v roku 1941 boli zložky protektorátnej CPO podriadené

říšským zločkám a zaradené do Luftschutzu. Týmto nastúpili v platnosť všetky říšske nariadenia Luftschutzu a zostali platné až do oslobodenia. (Linhart, 2006)

V roku 1945 po ukončení druhej svetovej vojny a oslobodení Československej republiky prišlo k obmedzeniu opatrení vo vzťahu s ochranou obyvateľstva pred vzdušnými útokmi. V rokoch 1946 a 1947 prebehla postupná likvidácia zariadení protiletectvej ochrany, čo sa týkalo najmä odstránením ochranných stavieb a štruktúr. (Kratochvílová, 2005)

Vznik napätých medzinárodných situácií na prelome 40. a 50. rokov dvadsiateho storočia podnietilo potrebu okamžitého založenia CO. Na dlhé roky boli vymedzené základné prvky organizácie CO prijatím Vládneho uznesenia o civilnej obrane zo dňa 13. júla 1951, ktorého prílohou bolo Nariadenie o základných úlohách a povinnostiach v CO na území Československej republiky. V súlade s vyššie uvedenou skutočnosťou sa 13. júl 1951 označuje ako deň vzniku CO. Koncepcia ochrany bola zameraná proti zbraniam hromadného ničenia a vybudovanie CO bolo v gescii Ministerstva vnútra a ústredných orgánov. (Modrák a kol, 2007)

Ako uvádza autor Piják (2011) Nariadenie o základných úlohách a povinnostiach v CO na území Československej republiky, ktoré bolo súčasťou vyššie uvedeného Vládneho uznesenia, „*podrobne uvádzalo základné opatrenia civilnej obrany, určilo rozsah opatrení, ako aj ustanovenia týkajúce sa odborných služieb a jednotiek civilnej obrany. Stanovilo organizovať zdravotnú, úkrytovú, zatemňovaciu, maskovaciu, obnovovaciu, veterinárnu, energetickú, protipožiarnu, komunálnu, poriadkovú, spojovaciu (výstražnú a poplachovú) a protichemickú službu civilnej obrany. Rezortná sféra organizovala objekty CO. Bolo určené miesto a úlohy zvláštnych vojenských častí civilnej obrany a povinnosti jednotlivých ministerstiev v CO. Na základe vládného uznesenia boli pre riadenie CO na ministerstve vnútra (na Slovensku na Povereníctve vnútra) vytvorené odbory CO, na ústredných národných výboroch v Prahe a Bratislave štáby CO, na krajských*

národných výboroch oddelenia CO, na okresných národných výboroch inšpektoráty CO. Boli vytvorené riadiace orgány civilnej obrany v národnom hospodárstve.“ (Piják, 2011, s. 56)

Vznikom vojenských koalícií ako NATO a Varšavská zmluva sa zvýšili požiadavky na CO, čo podnietilo vznik novej koncepcie, upevnenej v „Uznesení vlády Republiky Československej č.49/1958 Zb. z dňa 15. januára 1958 o civilnej obrane Republiky Československej“. Na zaistenie obrany a ochrany obyvateľstva pred vzdušnými útokmi a na likvidáciu následkov bola zriadená organizovaná činnosť CO. (Modrák a kol, 2007)

Začiatkom 60 rokov dvadsiateho storočia prišlo k významným zmenám v oblasti CO. Dňa 18. apríla 1961 bol prijatý zákon č. 40 s názvom o obrane Československej socialistickej republiky. V súlade s vyššie uvedeným zákonom započala výstavba úkrytov a plošné zabezpečenie ochrany obyvateľstva prostriedkami individuálnej protichemickej ochrany.

Nové požiadavky kladené na CO z hľadiska rozvoja vojenstva a potreba integrovaného riešenia úloh v rámci členských štátov Varšavskej zmluvy si v roku 1976 vyžiadali prevod CO z pôsobnosti Ministerstva vnútra do podriadenosti Ministerstva národnej obrany Československej socialistickej republiky. (Modrák a kol, 2007)

Veľký krok dopredu nastal v polovici osemdesiatych rokov dvadsiateho storočia v oblasti nevojenského využitia CO. Začalo sa uvažovať o možnosti využitia síl a prostriedkov CO v dobe mieru k prevencii a likvidácii následkov prírodných a antropogénnych mimoriadnych udalostí. V tej dobe však ešte chýbala legislatívna opora, ktorá by túto činnosť umožnila. (Kratochvílová, 2005)

Na začiatku 90. rokov dvadsiateho storočia bola čoraz väčšia potreba zabezpečiť vyššiu spoločenskú bezpečnosť civilného obyvateľstva a to najmä v dôsledku s narastajúcim počtom živelných pohrôm, vznikom mimoriadnych udalostí, krízových situácií a väčším priemyselným rozvojom. Zámerom bolo vytvorenie určitého systému, ktorý by slúžil na poskytovanie odbornej pomoci

ľudom, ktorí boli zasiahnutí vyššie uvedenými udalosťami a to vo vzájomnom vzťahu na všetkých úrovniach riadenia. Zo strany Štábu civilnej obrany Československej federatívnej republiky bola podaná žiadosť na vypracovanie koncepcie komplexného záchranného systému.

Vznikom samostatného Slovenského štátu roku 1993 Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len MV SR) vypracovalo a následne dňa 8. februára 1994 uznesením vlády SR č.104/1994 schválilo koncepciu komplexného záchranného systému. Tento systém bol stanovený ako koordinovaný postup záchranných, pohotovostných a odborných zložiek a iných služieb orgánov štátnej správy, obcí, právnických a fyzických osôb pri poskytovaní pomoci a záchrane života. Hlavným pilierom komplexného záchranného systému mali byť základné záchranné zložky a operačné informačné strediská.

Vo vyššie uvedenom roku 1994 dňa 28. februára bol schválený zákon č. 42/1994 s názvom Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o civilnej ochrane obyvateľstva. Ako je možné vidieť v uvedenom zákone je účelom bolo: *„Účelom tohto zákona je upraviť podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, ako aj ustanoviť úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva.“* (<http://www.zakonypreludi.sk/zz/1994-42>)

Okrem iného zákon stanovuje bezplatnú prípravu na civilnú ochranu, ktorá zahrňuje prípravu jednotiek civilnej ochrany, prípravu civilného obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ale aj prípravu na poskytovanie laickej prvej pomoci.

V nadväznosti na koncepciu komplexného záchranného systému bol podaný návrh na vypracovanie zákona o integrovanom záchrannom systéme, na ktorom sa medzi rokmi 1998 až 2001 spolupodieľali Úrad civilnej ochrany MV SR a Úrad požiarnej ochrany MV SR. Dňa 15. februára 2002 bol oficiálne schválený nový zákon

č.129/2002 Z. z. s názvom Zákon o integrovanom záchrannom systéme. (Smiček, 2011)

Novelizáciou zákona o CO, so ktorou súvisela aj nutnosť postupnej modernizácie (odbornej aj technickej) vo všetkých oblastiach tejto problematiky v nadväznosti na svetový aj miestny vývoj, tak MV SR reagovalo vydaním novelizácie Vyhlášky č.303/1996 na zabezpečovanie prípravy na civilnú ochranu, ktorá bola doplnená Vyhláškou č. 524/2006.

Vyššie zmienený dokument bol doplnený vydaním Vyhlášky č. 440/2007, ktorým sa mení pojem „krajský úrad“ a nahrádza sa slovami „obvodný úrad v sídle kraja“.

2.3 Súčasný stav a vzdelávanie v oblasti civilnej ochrany

„Príprava obyvateľstva na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ako súčasť systému prípravy občanov, jednotiek a zariadení, vychádza z práva každého občana byť včas varovaný pred hroziacim nebezpečenstvom, mať zabezpečenú maximálnu ochranu individuálnymi prostriedkami, ukrytím, evakuáciou a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ochrane života, zdravia a majetku. Pod prípravou občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc sa rozumie cieľavedomý sústavný proces preventívno-výchovnej a propagačnej činnosti, ktorá umožňuje fyzickým osobám získať nevyhnutne potrebné vedomosti, zručnosti a návyky na sebaochranu a vzájomnú pomoc.“ (Gala, Majlingová, Pažitná, 2015, s. 57)

Mahdoň (2017) poukazuje na vhodnosť vychádzať v príprave obyvateľstva na zvládnutie mimoriadnej udalosti z McGregorovej teórie X a Y. Poukazuje na skutočnosť, že ak boli obyvatelia, alebo ich príbuzní a blízki v minulosti priamo postihnutí vplyvmi mimoriadnej udalosti alebo krízovej situácie sú viacej motivovaní vzdelávať sa a získavať praktické zručnosti v oblasti CO. Rovnakú úlohu môžu zohrávať aj mediálne informácie o vzniku a následkoch mimoriadnych udalostí a krízových stavov, pretože obyvatelia sú v nadväznosti na tieto informácie

prístupnejší a zodpovednejší k ich vlastnej príprave. Vyššie uvedenými skutočnosťami je naplnená ich vnútorná motivácia.

Úlohy jednotlivých rezortov pri „príprave na obranu a civilnú ochranu“ sú ustanovené vo všeobecne záväzných právnych predpisoch. Školský rezort má ustanovené nasledovné v zákone č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, kde sa v § 3 ods. 4 *„príprava občanov na obranu štátu je súhrn opatrení vo výchovno-vzdelávacom procese na základných školách a stredných školách zameraných najmä na brannú výchovu a brannú prípravu, zdravotnú prípravu, záujmovú činnosť, technickú činnosť a športovú činnosť“*, a zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, kde sa v § 9 ods. 2 hovorí: *„ministerstvá, do ktorých pôsobnosti patrí riadenie výkonu štátnej správy na úseku školstva, zabezpečujú, aby obsah výchovy a vzdelávania na všetkých druhoch a typoch škôl v primeranom rozsahu zahŕňal aj otázky civilnej ochrany“*.

Do výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl je nevyhnutné zaradiť ochranu života, prírody a spoločnosti. Vychádzame zo skutočnosti, že človek svojou činnosťou prichádza do vzťahu s rôznymi okolnosťami, či už kladnými alebo zápornými, ktoré ovplyvňujú jeho samotné správanie. Zmyslom tejto výchovy je pripraviť každého jednotlivca na život do prostredia, v ktorom sa bude nachádzať. Súčasne ich je nutné pripraviť tak, aby dokázali zvládať a riešiť krízové situácie, ktoré môžu ohroziť jeho život, zdravie a majetok. Dôležité je kontinuálna praktická príprava a teoretická edukácia. (Modrák a kol, 2007)

Ako uvádza Čábalová (2011) vzdelávanie sa vzťahuje predovšetkým k socializácii jedinca s dôrazom na rozvíjanie kognitívnych stránok a kvalít jedinca. Je možné ho chápať ako proces získavania vedomostí, zručností, postojov, hodnôt, noriem a metód ďalšieho získavania poznatkov.

Podľa Káčera (2014) je výchova a vzdelávanie v oblasti ochrany obyvateľstva zakomponovaná do systému vzdelávania na školách a umožňuje tak dlhodobu pôsobiť na jedinca formou povinnej výučby. Na školské vzdelávanie sú

nadstavbovo napojené projekty vybraných inštitúcií, ktoré pri realizácii tejto výučby a ďalších činností spolupracujú. Jedná sa najmä o základné zložky Integrovaného záchranného systému a neštátne neziskové organizácie.

Integrovaný záchranný systém (ďalej len IZS) je definovaný Zákonom o integrovanom záchrannom systéme nasledovne: „*Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho zložiek (§ 7) pri zabezpečovaní ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni.*“ (Zákon č. 129/2002 Z. z.)

V súčasnosti je výchova a vzdelávanie ochrany obyvateľstva realizovaná vo dvoch základných rovinách:

- výchova a vzdelávanie obyvateľstva,
- vzdelávanie odborníkov.

Vzdelávanie žiakov základných škôl v oblasti OO je zamerané na efektívne zvládanie mimoriadnych udalostí, ktoré vznikajú ako následok antropogénnych a prírodných katastrof. Dôraz sa kladie aj na oblasť dopravnej výchovy najmä poznávanie základných pravidiel v cestnej doprave ako aj prvky bezpečného správania sa na cestách.

Medzi základné ciele vzdelávania v oblasti OO na základných školách v nadväznosti na cvičenia CO, účelové cvičenia ochrana človeka a prírody v ZŠ a SŠ 1. časť (2007) patrí:

- úlohy na orientovanie v prírode
- úlohy pri poskytovaní prvej pomoci
- úlohy na riešenie mimoriadnych situácií
- bezpečné chovanie sa v priestoroch školy a mimo nej
- rozširovanie teoretických vedomostí a získavanie potrebných zručností a návykov
- spolupracovanie s organizáciami ako Zväz CO, Slovenský Červený kríž (ďalej len SČK), Slovenský zväz ochrancov prírody atď. (Modrák a kol, 2007)

2.4 Vzdelávanie na základných školách ISCED

Obsah vzdelávania žiakov základných škôl v oblasti ochrany obyvateľstva je obsahovo rozdelený na:

- Ochrana života a zdravia ISCED 1 – platný pre prvý stupeň ZŠ
- Ochrana života a zdravia ISCED 2 – platný pre druhý stupeň ZŠ

ISCED 1 je tematicky zameraný na nasledujúce okruhy:

- riešenie mimoriadnych situácií - CO
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

S ohľadom na vek žiakov je výučba realizovaná formou didaktických hier, ktoré sú naplánované jedenkrát v priebehu školského roka v dĺžke štyroch hodín. Didaktická hra, ako špecifická forma hry, má pozitívny význam v procese učenia. Jedná sa o aktivitu, ktorá má presne vymedzené pravidlá a je pri nej potrebné riadenie a záverečné vyhodnotenie. Pri didaktickej hre však musí mať žiak pocit, že sa hrá a nie že prebieha výchovnovzdelávací proces.

Myšlienka využívať v rámci výchovy v ochrane obyvateľstva najmä didaktické hry vychádza z poznania, že do procesu vzdelávania je potrebné zapojiť viaceré zmysly. Ako uvádza Blaško (2006) žiak si zapamätá a naučí sa:

- 90 % z toho, čo sa naučí v rámci toho že sa snaží naučiť aj iných
- 80 % z toho, čo priamo on zažije alebo vykoná
- 40 % z toho, o čom v kolektíve iných diskutuje
- 20 % z toho, čo vníma zrakom a sluchom
- 15 % z toho, čo vníma zrakom
- 10 % z toho, čo vníma sluchom

Týmto didaktickým hrám v súlade so Štátnym vzdelávacím programom pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 1 – primárne vzdelávanie z roku 2011

predchádza teoretická časť výučby v trvaní 2 – 4 hodiny. Žiaci sú postupne zoznamovaní so základmi:

- **zdravotnej prípravy** (privolanie pomoci ranenému, poskytnutie prvej pomoci pri úrazoch, vybavenie lekárničky, spoznávanie jedovatých rastlín a húb atď.),
- **civilnej ochrany** (evakuácia školy v prípade ohrozenia, orientácia v mieste školy a jej okolí, signály CO, spôsob použitia ochrannej masky, protipožiarne opatrenia atď.),
- **orientácie a pohybu v teréne** (určovanie svetových strán, zásady prístupu k voľne žijúcim zvieratám atď.)

Významnú úlohu v procese získavania teoretických vedomostí a praktických zručností zohrávajú motivačné hodnotenia a podpora skupinovej činnosti. Aj keď sú prvky vyššie uvedeného učiva zakomponované do náplní povinných predmetov (ako napr. vlastiveda, prvouka atď.), je problematike vzdelávania vo vyššie uvedených oblastiach venovaná značná pozornosť a výučba sa realizuje prevažne mimo tried určených k teoretickej výučbe. Na didaktických hrách sa často podieľajú odborníci z praxe pôsobiaci v jednotlivých zložkách IZS.

Absolvovaním výučby by mali žiaci získať poznatky, ktoré sú nevyhnutné pri vzniku krízovej situácie, alebo pri vyhlásení mimoriadnej udalosti. Výučba zahŕňa možné opatrenia pre záchranu života, zdravia a majetku obyvateľstva pri likvidácii následkov mimoriadnej udalosti. Znalosť varovných signálov, evakuácia, ukrytie a použitie individuálnych ochranných prostriedkov sú základné činnosti, ktoré by mali žiaci ovládať pre svoju vlastnú ochranu a spoluprácu. Z dôvodu neschopnosti poskytnutia okamžitej pomoci, musia byť ako občania, tak žiaci pripravení chrániť nielen svoj, ale aj život, zdravie a majetok ostatných občanov pomocou svojich možností a síl.

Cieľom vyššie uvedenej prípravy v oblasti Ochrany života a zdravia je pripraviť žiakov ZŠ, aby boli schopní adekvátne teoreticky zhodnotiť a prakticky vyriešiť mimoriadne udalosti a zvládli základy poskytnutia prvej pomoci.

S ohľadom na ich mentálnu vyspelosť je potrebné zvyšovať ich fyzickú pripravenosť a psychickú odolnosť na krízové situácie, ktoré súvisia s prípadným výskytom mimoriadnych udalostí.

Pro potreby bližšieho uchopenia problematiky uvádzame nasledujúce definície:

- **Živelná pohroma (ŽP):** „Je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok.“ (Zákon 42/1994 Z. z.)
- **Mimoriadna situácia (MS):** „obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa tohto zákona; počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.“ (Zákon 42/1994 Z. z.)
- **Havária:** „je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo majetok.“ (Zákon 42/1994 Z. z.)
- **Katastrofa:** „je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie.“ (Zákon 42/1994 Z. z.)
- **Evakuácia:** „Odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia.“ (Zákon 42/1994 Z. z.)

Evakuácia žiakov ZŠ sa vykonáva pod vedením učiteľov, ktorí sú momentálne na vyučovaní. V prípade, že je nariadená evakuácia počas školskej prestávky, sa vykonáva pod vedením triednych učiteľov a službu konajúcich. Riaditeľ školy zabezpečuje evakuáciu cenných vecí, zoznamov a spisov za pomoci povereného zamestnanca, ktorý zaistí ich dohľad. Evakuácia žiakov a zamestnancov sa prevádza

po únikových cestách, kde je vyznačený smer značkami. Kontrolu priestorov ako sú toalety, šatne, telocvične alebo iné miestnosti má na starosť poverená osoba. Ostatné technické zabezpečenie uzáver plynu a vody, vypnutie elektrického prúdu vykonáva poverená osoba. Evakuovaným žiakom a zamestnancom školy je zabezpečená zdravotnícka pomoc učiteľmi s kurzom prvej pomoci, či poskytovateľmi záchranej zdravotníckej služby.

Ako uvádza Štátny vzdelávací programom pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike **ISCED 2** – nižšie sekundárne vzdelávanie z roku 2011 je vzdelávanie žiakov druhého stupňa ZŠ a nižších ročníkov osemročných gymnázií zameraný na nasledujúce okruhy:

- riešenie mimoriadnych situácií - CO
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode
- **zdravotnej prípravy** (znehynbenie končatín pomocou dláh a improvizovaných prostriedkov, spôsob zastavenia všetkých typov krvácaní, masáž srdca, uloženie raneného do stabilizovanej polohy atď.),
- **civilnej ochrany** (dekontaminácia pomocou hygienickej očisty, účinky zbraní hromadného ničenia, ochrana pred účinkami radiácie, jódomá profylaxia atď.),
- **orientácie a pohybu v teréne** (spôsob založenia ohňa, spôsoby prekonávaní vodných prekážok, prípravy základnej stravy pomocou ohňa atď.)

U žiakov druhého stupňa ZŠ je možné pri výučbe OO podporovať predovšetkým vlastnú aktivitu v zmysle štyroch základných dimenzií vzdelávania: učiť sa poznávať, učiť sa byť, učiť sa žiť s ostatnými a učiť sa jednať. V nadväznosti na učenie podľa Johna Deweyeho (zakladateľa teórie zážitkového cyklu učenia) je vhodné využiť vplyv každého zážitku na budúce skúsenosti jedinca. Ako uvádza Neill (2013) za správne fungujúce považuje spätné uvažovanie, diskutovanie alebo kreatívne poznávanie v stálej emočnej nadväznosti na práve prežité.

V súvislosti so zážitkovou pedagogikou je potrebné klásť dôraz na motiváciu a vplyv motívov ako hybných síl konania jedinca. Motivácia predstavuje hnací motor konania a predstavuje kľúč procesu poznávania, rozvíjania a rastu. Vytvorením realisticky znázornených modelových situácií a vytvorením špecifických podmienok vzdelávania vzbudíme v žiakoch kreativitu a motiváciu. (Hanuš, Chytilová, 2009)

Ako uvádza Šauerová (2013) cieľom a zmyslom zážitkovej pedagogiky je vnímanie intenzity vlastných emócií a schopnosť vzbudiť a maximálne rozvíjať vnímanie jedinca. Základom tejto problematiky je prepojenie prežitku so vzdelávaním zábavnou formou, pomocou hry. Úzko spojené so zážitkovou výchovou sú dva pojmy a to zážitok a prežitok. Mali by byť akýmisi kľúčovými slovami tejto výchovy. Podľa psychológov sú to určité skúsenosti, ktoré sú na základe silných emočných vnemov uložené niekde v pamäti. Ďalej uvádzajú, že dôležitejšie ako cieľ, je samotná cesta k nemu, čo je jedným zo základných stavebných pilierov zážitkovej pedagogiky, aplikovanej vo vzťahu k deťom v školskom období.

2.5 Mimoškolská aktivita pre žiakov základných škôl v oblasti ochrany obyvateľstva a civilnej ochrany

Prvýkrát vznikla súťaž Mladých záchranárov CO v roku 1993 pod záštitou občianskeho združenia Zväzu civilnej ochrany. Neskôr v roku 2000 Ministerstvo školstva SR vytvorilo súhrn pravidiel pre túto súťaž a odporúčalo riaditeľom škôl uvoľňovať žiakov, ktorí majú záujem sa tejto súťaže zúčastniť.

V súvislosti s ukončením pôsobnosti občianskeho združenia Zväzu CO v roku 2005, si súťaž prebral do gescie Úrad CO MV SR spoločne s krajskými a obvodnými úradmi.

Súťaž Mladý záchranár CO, ktorý je primárne zameraný na adekvátne riešenie prakticky zameraných úloh v problematike prevencie a ochrany zdravia bol zaradený medzi voliteľné predmety pre žiakov ZŠ. Je vyučovaný najmä v rámci mimoškolských aktivít a vytvára priestor na prienik reálnych preventívno-bezpečnostných životných situácií do výchovnovzdelávacieho procesu. Obsah vyššie uvedeného predmetu je rozdelený do štyroch základných okruhov: prevencia pred úrazmi, prvá pomoc, dopravná výchova a riziko otráv. Žiaci približne 400 ZŠ sa následne zúčastňujú súťaží mladých záchranárov CO. V spolupráci s Ministerstvom školstva Slovenskej republiky boli do jednotlivých súťažných disciplín implementované prvky učiva, ktoré žiaci preberajú na vyššie uvedenom voliteľnom predmete a rovnako aj v rámci povinného učiva vychádzajúceho z náplne predmetu „Ochrana človeka a prírody“. (Kavan, Kováčová, Pavličíková, 2017)

Ako uvádza autorka Gačová (2011) súťaž mladých záchranárov CO, ktorá je zameraná pre deti a mládež, je špecifická práve vo svojom zameraní a opiera sa o základ učiva Ochrana života a zdravia. Jej cieľom je preverenie získaných vedomostí a poznatkov žiakov, ktorí by mali byť pripravení na riziká, ktoré vyplývajú z následkov mimoriadnych udalostí či už prírodného alebo antropogénneho charakteru.

Ako uvádza Lysík (2018) žiaci sú počas tejto súťaže rozdelení do súťažných tímov, kde musia splniť niekoľko disciplín. Zdravotnícku prípravu, správne použitie ochranej masky, orientáciu v teréne pomocou mapy a buzoly, rozlíšenie varovných signálov a takisto i streľbu zo vzduchovky. Víťazi okresných kôl ďalej postupujú do krajských kôl a nakoniec sa konajú majstrovstvá Slovenskej republiky, ktoré sú celoštátnym kolom.

Výučba v oblasti CO je v gescii MV SR a zo zákona má za povinnosť zabezpečiť podmienky a realizáciu preventívne výchovnej a edičnej činnosti a rovnako aj zabezpečiť vzdelávanie zamestnancom, ktorí sú zodpovední za plnenie úloh CO.

Na preventívne výchovnej činnosti obyvateľov sa taktiež podieľajú humanitárne organizácie ako:

- spolok SČK,
- dobrovoľné jednotky požiarnej ochrany,
- rýchla zdravotnícka pomoc,
- iné organizácie, ktoré sa podieľajú na prípravu obyvateľov na CO a poskytovanie prvej pomoci

3 CIEĽ PRÁCE

Cieľom praktickej časti bude analýza úrovne poznatkov a využívaných metód vo výučbe k OO u žiakov ZŠ v meste Senica. A to konkrétne na 1. ZŠ V. Paulínyho - Tótha 32 a 3. ZŠ Sadová 620. V rámci prieskumného šetrenia uskutočníme analýzu priebehu a zabezpečenia výučby a rovnako aj zistenie úrovne vedomostí jednotlivých žiakov. Na analýzu znalosti žiakov bude použité testové šetrenie a k zobrazeniu výsledkov budú použité grafy a tabuľky.

Na základe výsledkov prieskumného šetrenia bude možné navrhnúť podklady pre nové trendy vo výučbe OO

- na podklade štúdia a analýzy odbornej literatúry ako aj relevantných internetových zdrojov spracovať históriu a vývoj OO a CO,
- zistiť aktuálny stav znalostí respondentov v oblasti CO,
- zistiť, aké metódy výučby žiaci druhého stupňa ZŠ vo výučbe v oblasti OO a CO preferujú,
- zistiť ako respondenti hodnotia kvalitu výučby,
- zistiť, či pedagógovia v rámci výučby v oblasti OO využívajú spoluprácu s jednotlivými zložkami IZS, prípadne inými organizáciami.

Výskumné otázky

1. Bude mať viac ako 75 % zo všetkých respondentov správne odpovede vo všetkých otázkach týkajúcich sa poskytovania laickej prvej pomoci?
2. Bude mať viac ako 75 % respondentov zo skupiny žiakov prvého stupňa správne odpovede vo všetkých otázkach týkajúcich sa dopravnej výchovy?

4 METODIKA

4.1 Popis výskumného šetrenia

Pre dosiahnutie cieľa analyzovať vedomosti žiakov ZŠ v oblasti OO sme zvolili metódu testového šetrenia pomocou anonymného nešandardizovaného dotazníka. Dotazník bol vytvorený zvlášť pre žiakov prvého stupňa ZŠ a druhého stupňa ZŠ. Dotazník pre žiakov prvého stupňa ZŠ obsahoval desať otázok a pre žiakov druhého stupňa ZŠ pätnásť otázok a to vzhľadom k mentálnej vyspelosti a schopnosti udržať pozornosť v jednotlivých vekových kategóriách. Kontaktnou osobou, ktorá nám bola nápomocná pri realizácii zberu údajov boli pedagógovia, ktorí na jednotlivých školách zodpovedajú za kvalitu a priebeh výučby v oblasti OO.

4.2 Výber výskumnej vzorky

Skúmanú skupinu tvorili žiaci štvrtých a deviatych tried ZŠ vo vybraných ZŠ v meste Senica. Žiaci štvrtej a deviatej triedy boli zvolení na základe predpokladu, že majú absolvovanú ucelenú výučbu v rámci daného stupňa ZŠ. Výskumného šetrenia sa zúčastnilo celkom 136 respondentov. Z toho 69 žiakov štvrtého ročníka, konkrétne 39 žiakov z 3. ZŠ Sadová 620 a 30 žiakov z 1. ZŠ V.P. Tótha 32 a 67 žiakov deviateho ročníka, pričom 32 žiakov bolo z 3. ZŠ Sadovej 620 a 35 žiakov z 1. ZŠ V.P. Tótha.

5 VÝSLEDKY VÝSKUMU

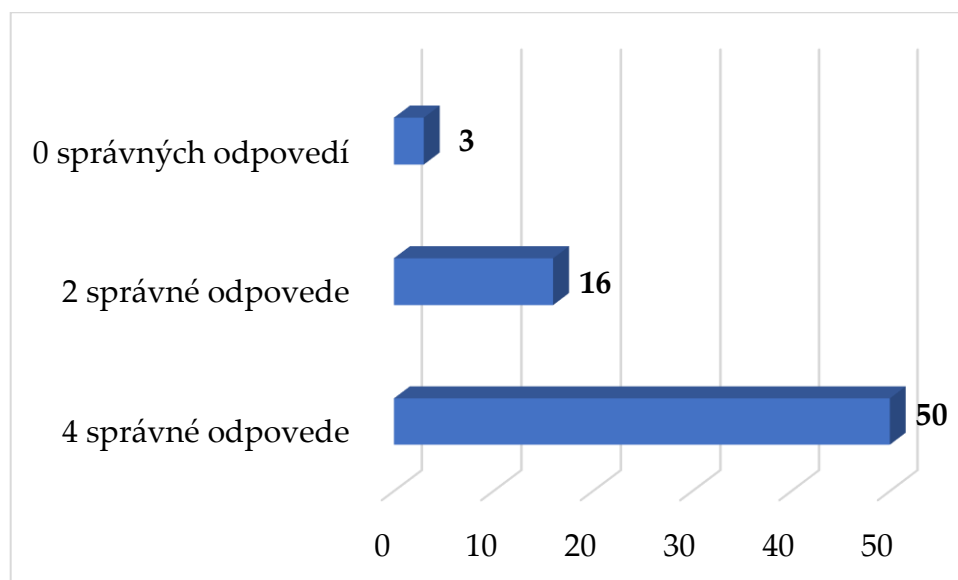
V nasledujúcej kapitole a jej podkapitolách sa budeme venovať problematike vyhodnotenia a analýzy výsledkov získaných pomocou získaných prostredníctvom realizácie dotazníkového šetrenia a to pomocou anonymného neštandardizovaného dotazníku. Dotazník bol určený pre žiakov prvého a druhého stupňa na vybraných školách v meste Senica.

5.1 Vyhodnotenie údajov z dotazníka

Vyhodnotenie výskumného šetrenia prvého stupňa základných škôl

Otázka č. 1 **Spoj nasledujúce telefónne číslo s príslušnou inštitúciou :**

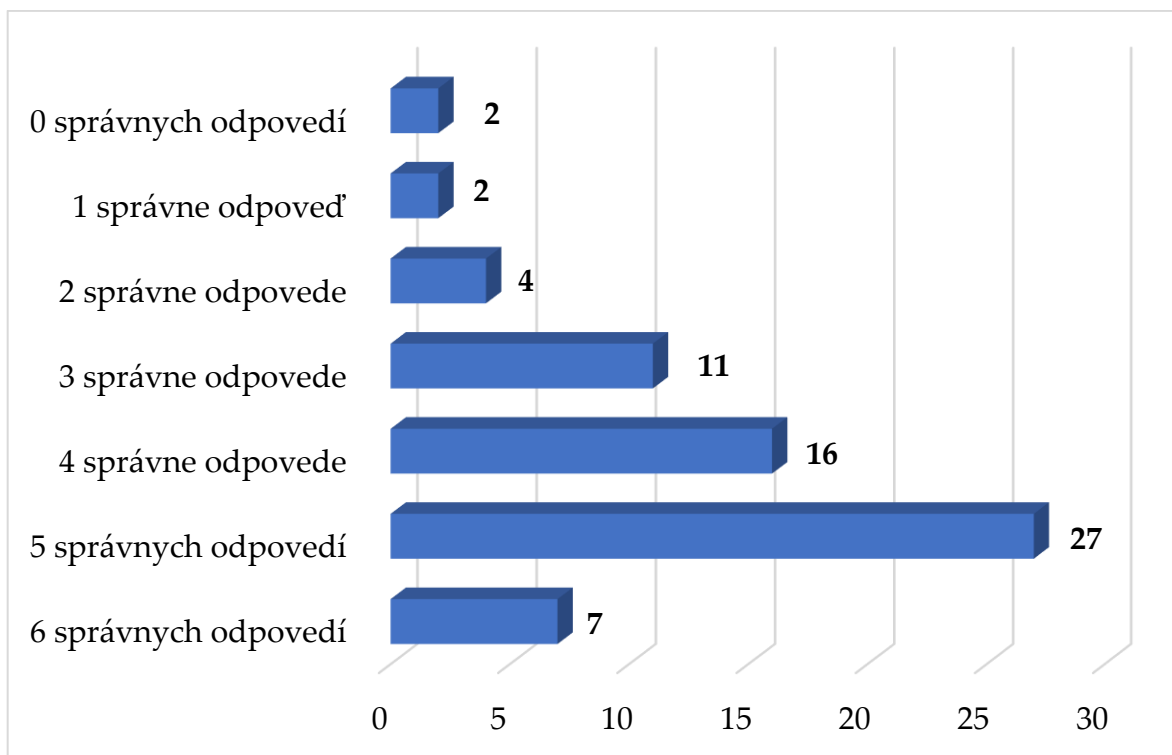
- 155 Mestská polícia
- 158 Záchranná zdravotná služba SR
- 150 Hasičský záchranný zbor SR
- 159 Policajný zbor SR

Obr. 1 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 1 (prvý stupeň ZŠ)

Otázka č. 2 **Zakrúžkuj čo si myslíš, že patrí do evakuačnej batožiny :**

- svietidlo
- cennosti
- notebook
- kozmetika
- fotky
- hračky
- športové vybavenie
- mobilný telefón
- lieky
- deka

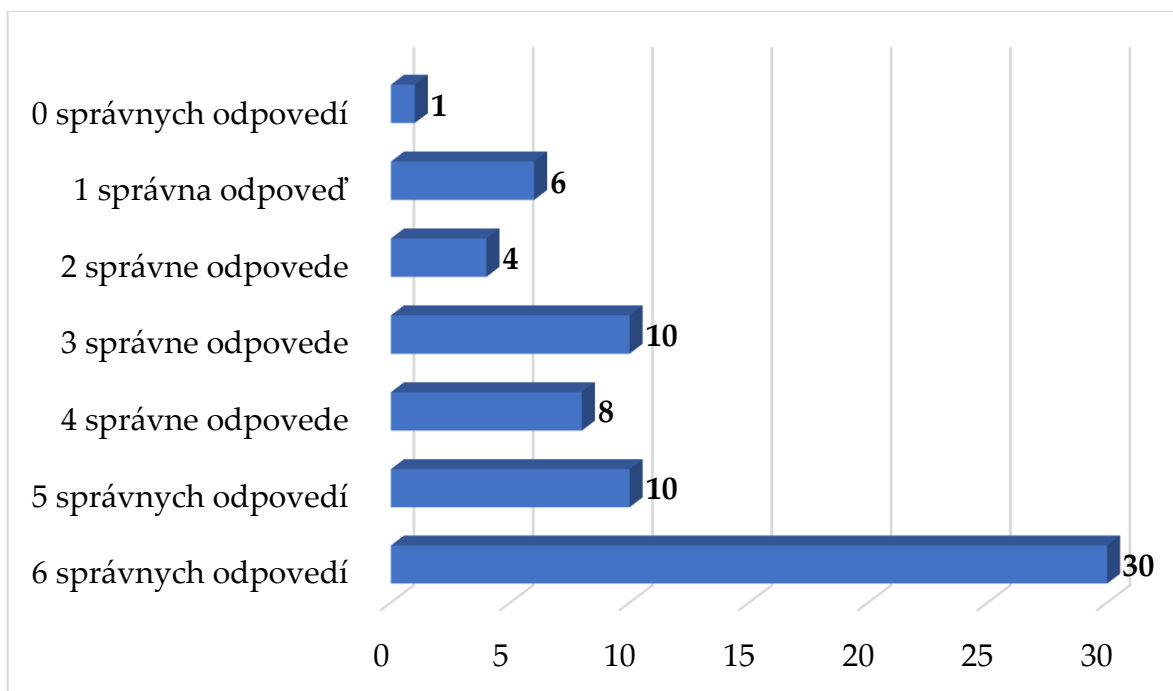

Obr. 2 *Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 2 (prvý stupeň ZŠ)*

Všetky správne odpovede uviedlo 7 respondentov. Najpočetnejšou skupinou boli respondenti, ktorí uviedli 5 správnych odpovedí.

Otázka č. 3 **Zakrúžkuj z nasledujúcich mimoriadnych situácií, ktoré si myslíš že môžu vzniknúť na našom území :**

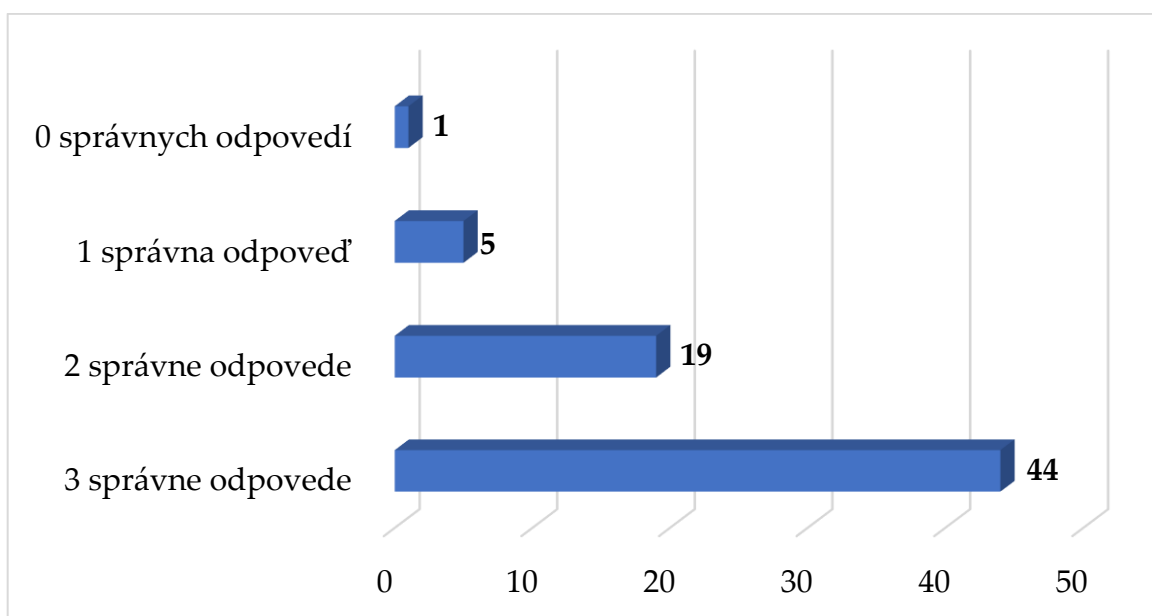
- hurikán
- záplavy
- únik chemickej látky
- tsunami
- veterná smršť
- lavíny
- výbuch jadrovej elektrárne
- snehová kalamita

Obr. 3 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 3 (prvý stupeň ZŠ)

Otázka č. 4 Napiš aké ochranné prvky je nutné mať na sebe pri bicyklovaní.

(otvorená otázka – žiaci doplňovali na základe vlastnej úvahy)

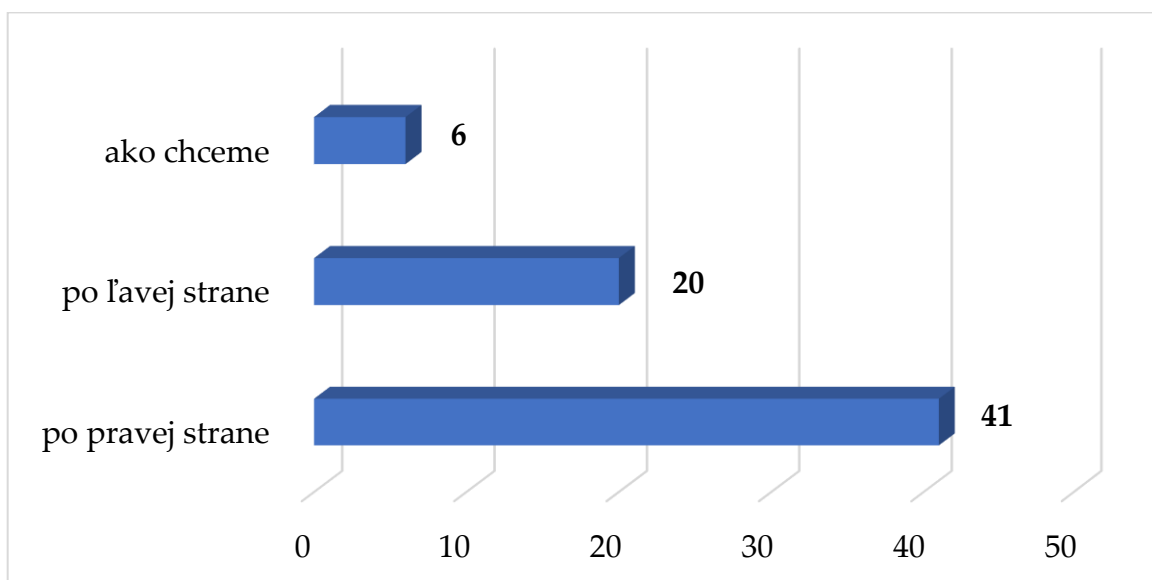

Obr. 4 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 4 (prvý stupeň ZŠ)

Najčastejšie odpovede respondentov boli: cyklistická prilba, reflexné prvky a chrániče.

Otázka č. 5 Na priechode pre chodcov sa chodí po :

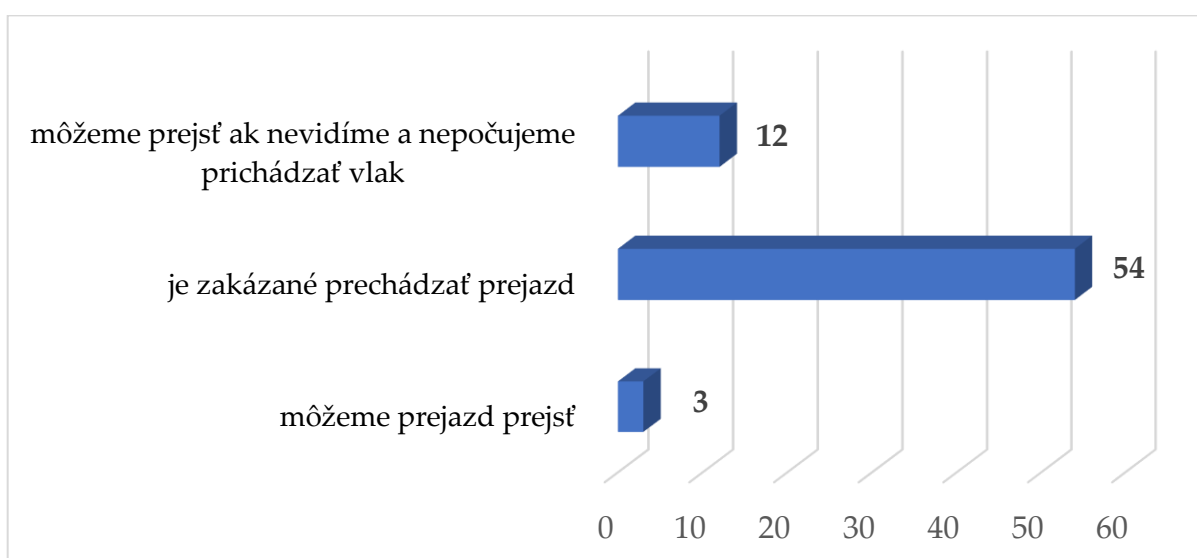
- pravej strane
- ľavej strane
- ako chceme

Obr. 5 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 5 (prvý stupeň ZŠ)

Otázka č. 6 Ak blikajú červené svetlá na železničnom prejazde :

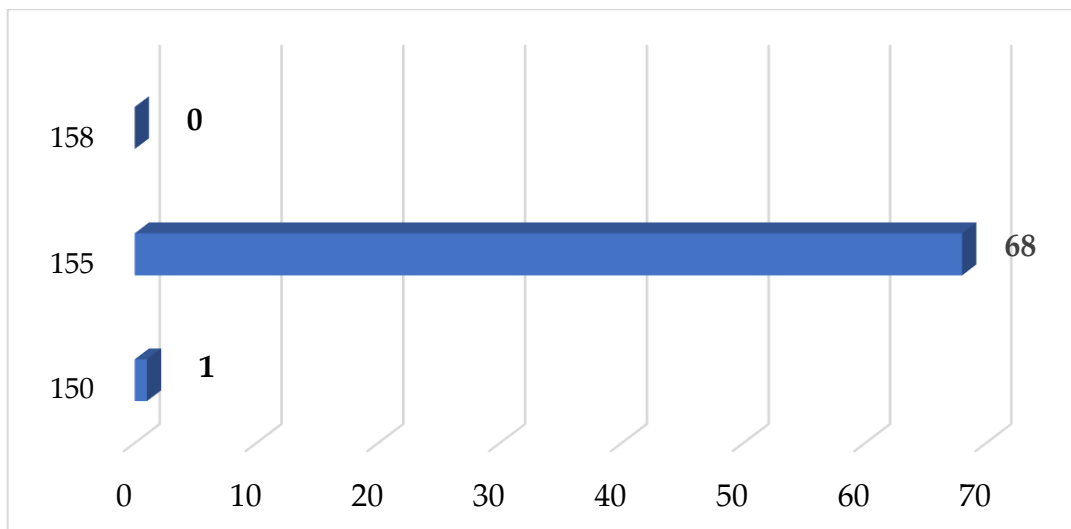
- môžeme prejazd prejsť
- je zakázané prechádzať prejazd
- môžeme prejsť ak nevidíme a nepočujeme prichádzať vlak

Obr. 6 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 6 (prvý stupeň ZŠ)

Otázka č. 7 Telefónne číslo rýchlej zdravotnej pomoci je :

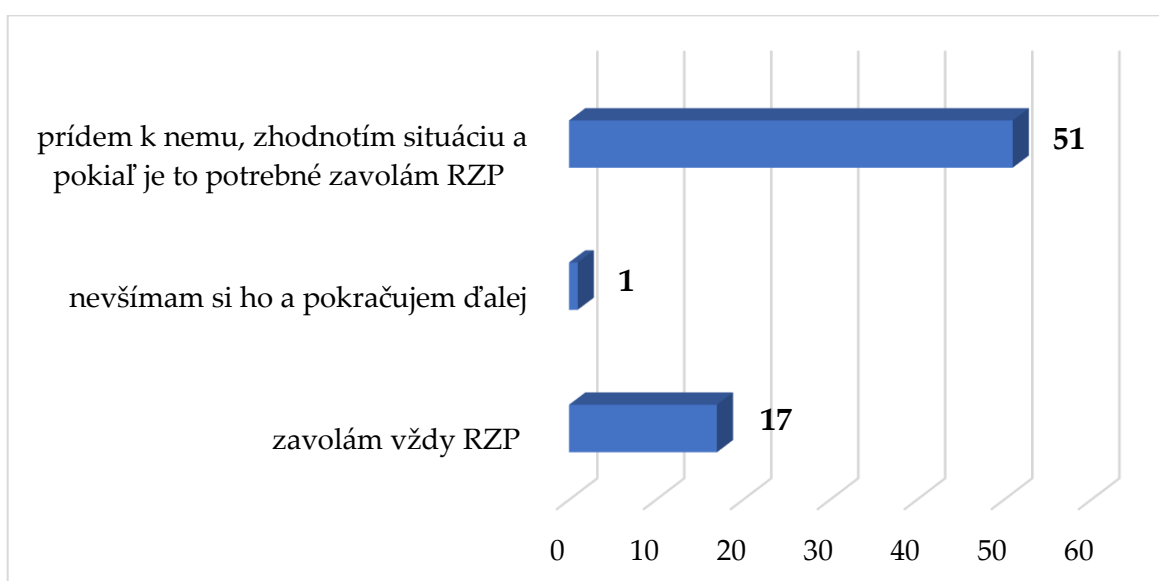
- 150
- 155
- 158

Obr. 7 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 7 (prvý stupeň ZŠ)

Otázka č. 8 Čo spravíš, ak uvidíš človeka ležiaceho na zemi, ktorý sa nehýbe ?

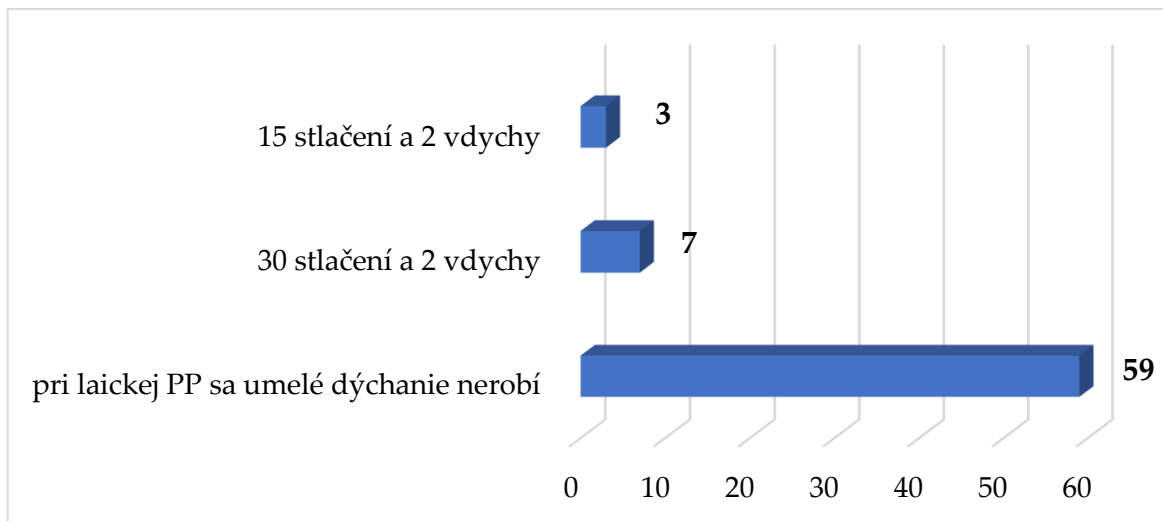
- zavolám vždy rýchlu zdravotnú pomoc (RZP)
- nevšímam si ho a pokračujem ďalej
- prídem k nemu, zhodnotím situáciu a pokiaľ je to potrebné zavolám rýchlu zdravotnú pomoc (RZP)

Obr. 8 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 8 (prvý stupeň ZŠ)

Otázka č. 9 Počet stlačení hrudníka a pomer vdychov u dospelého človeka sa v rámci laickej prvej pomoci prevádza v pomere :

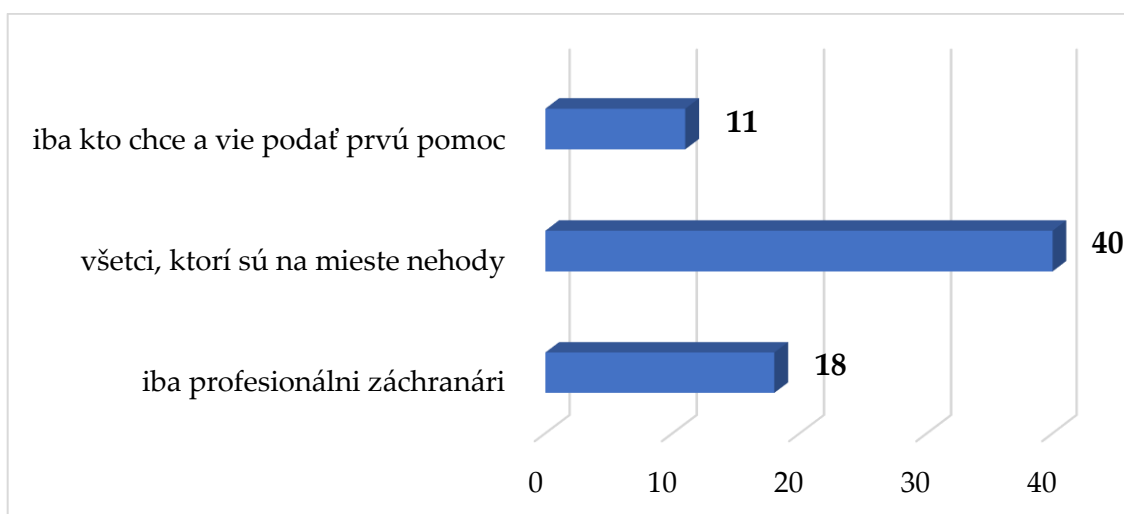
- 30 stlačení a 2 vdychy
- 15 stlačení a 2 vdychy
- pri laickej prvej pomoci sa umelé dýchanie nerobí

Obr. 9 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 9 (prvý stupeň ZŠ)

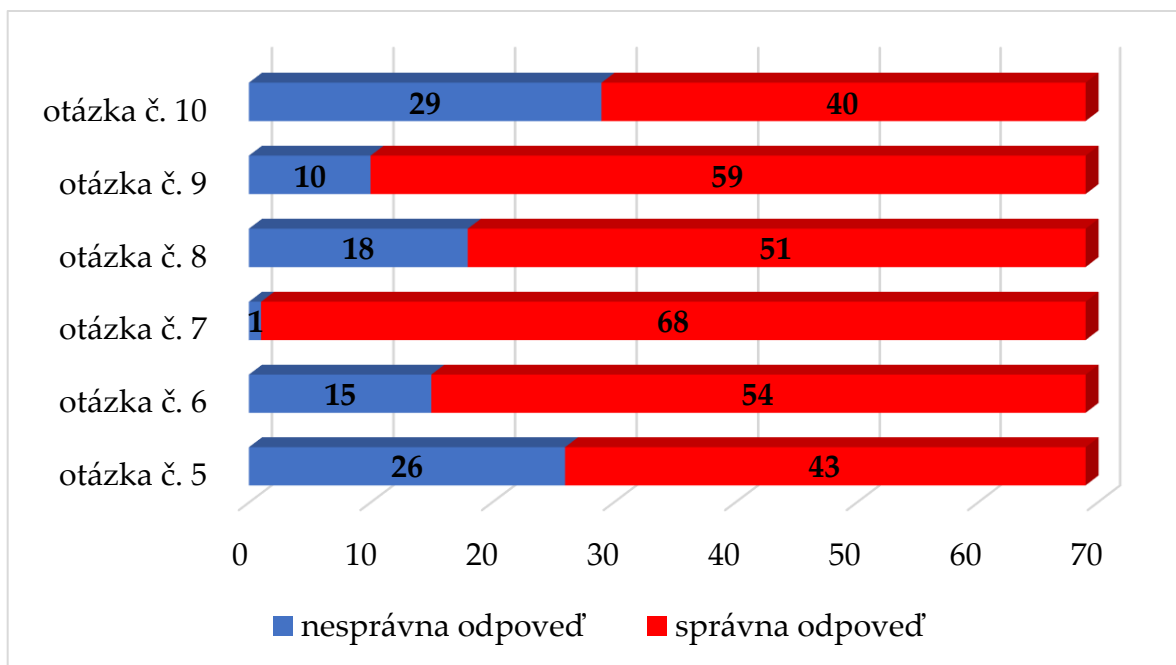
Otázka č. 10 Kto by mal podávať prvú pomoc, ak je to treba ?

- iba profesionálni záchranári
- všetci, ktorí sú na mieste nehody
- iba kto chce a vie podať prvú pomoc

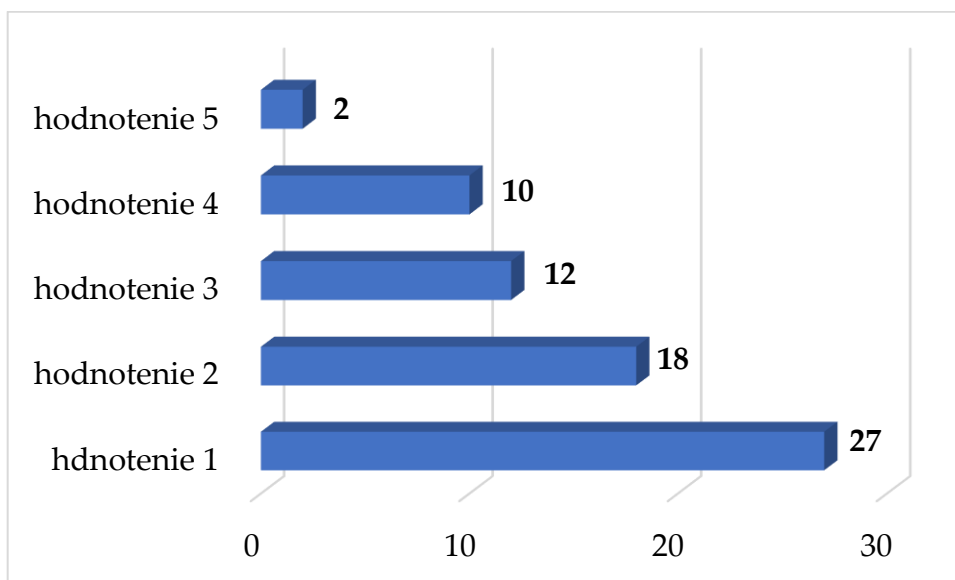
Obr. 10 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 10 (prvý stupeň ZŠ)

Na nasledujúcom obrázku číslo 11 sú graficky znázornené pomery správnych a nesprávnych odpovedí u otázok 5 až 10.

Obr. 11 Grafické znázornenie pomeru správnych a nesprávnych odpovedí u otázok 5 až 10 (prvý stupeň ZŠ)

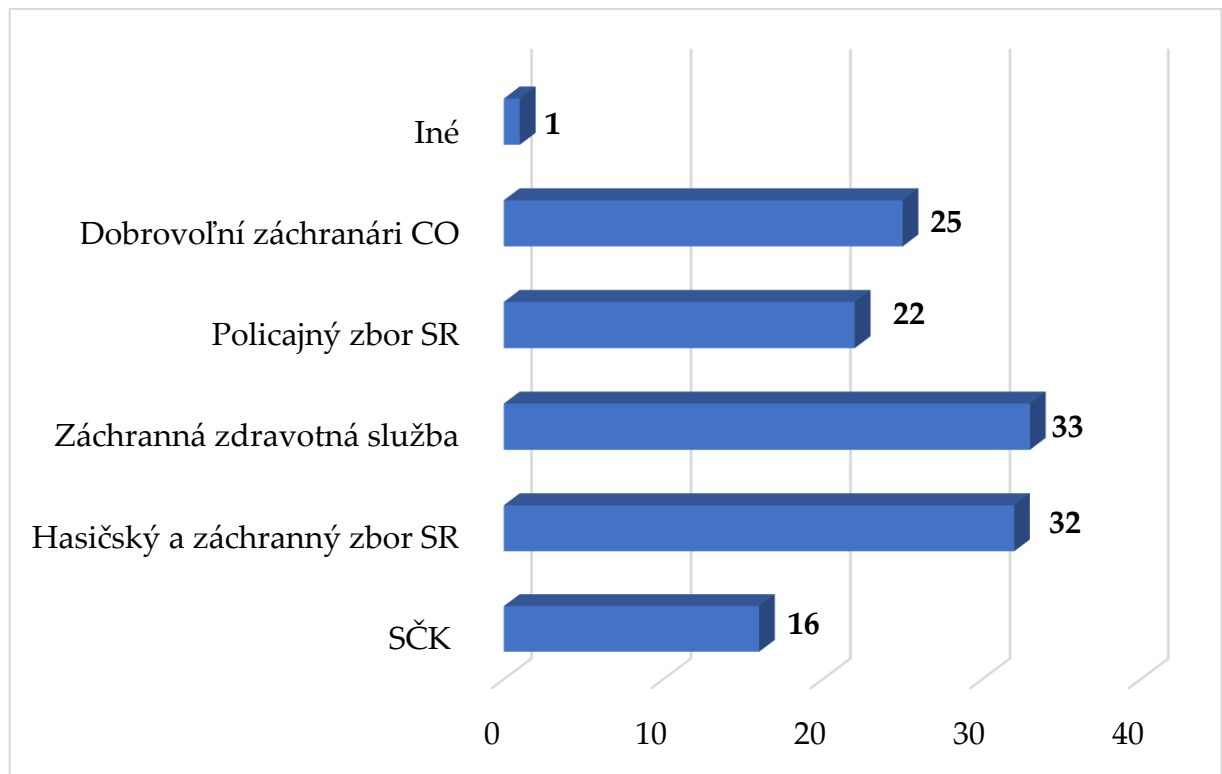
Doplňujúca otázka č. 1 Ako by si zhodnotil kvalitu výučby na číselnej škále od 1 – 5, pričom 1 je najlepšie.

Obr. 12 Vyhodnotenie odpovedí u doplňujúcej otázky číslo 1 (prvý stupeň ZŠ)

Doplňujúca otázka č. 2 S kým ste mali doplnenú výučbu v oblasti civilnej ochrany ?

- Slovenský červený kríž
- Hasičský a záchranný zbor SR
- Záchranná zdravotná služba
- Policajný zbor SR
- Dobrovoľní záchranári CO
- iné

Obr. 13 Vyhodnotenie odpovedí u doplňujúcej otázky číslo 2 (prvý stupeň ZŠ)

V kategórii iné sa objavila jedna odpoveď : Dobrovoľný hasičský zbor.

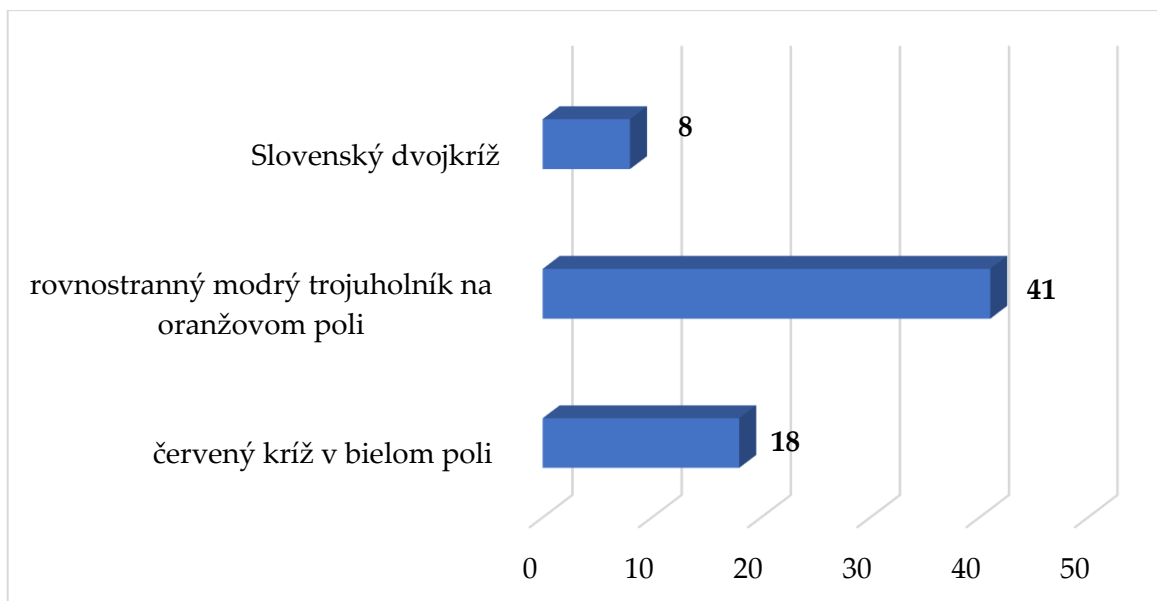
Najpočetnejšou skupinou tvoria respondenti, ktorí označili, že výučbu v oblasti civilnej ochrany mali doplnenú o besedy so zamestnancami Hasičského a záchranného zboru SR ako aj so zamestnancami záchranej zdravotnej služby.

Vyhodnotenie výskumného šetrenia druhého stupňa základných škôl

V nasledujúcej časti uvádzame vyhodnotenie výskumného šetrenia, ktoré bolo realizované u žiakov druhého stupňa ZŠ – konkrétne žiakov deviateho ročníka.

Otázka č. 1. Medzinárodný rozpoznávací znak civilnej ochrany je :

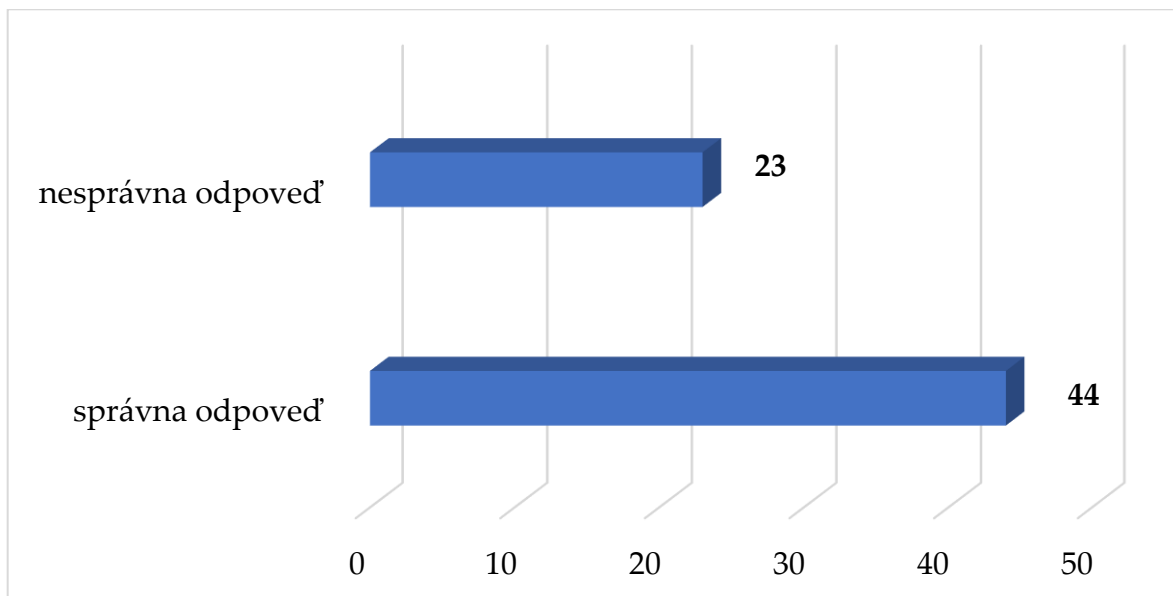
- červený kríž v bielom poli
- rovnostranný modrý trojuholník na oranžovom poli
- Slovenský dvojkriž

Obr. 14 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 1 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 2 Čo urobíš, ak počas vyučovacej hodiny zaznie výstražný tón sirény ?

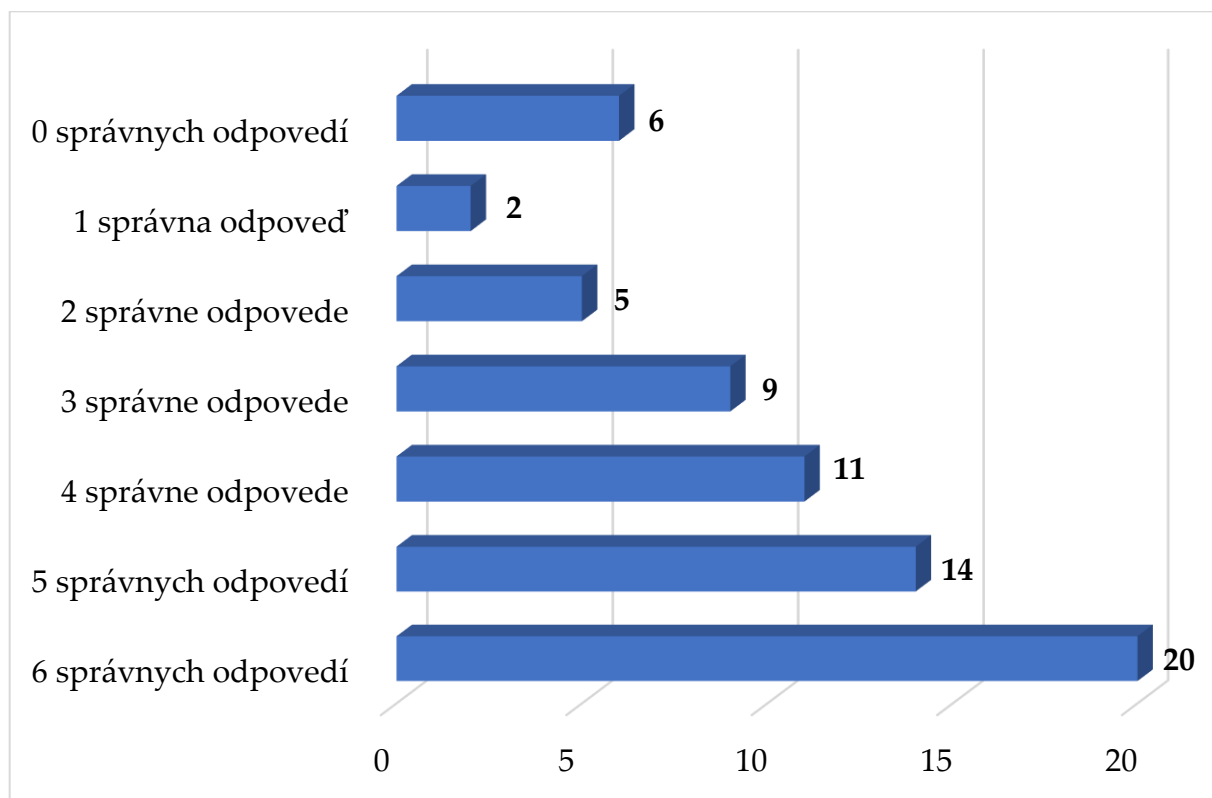
- učím sa ďalej
- čakám na pokyny vyučujúceho
- rýchlo bežím domov

Obr. 15 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 2 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 3 Vypíš 6 vecí, ktoré by si si mal zbaliť do evakuačnej batožiny.

(otvorená otázka – žiaci dopĺňovali na základe vlastnej úvahy)

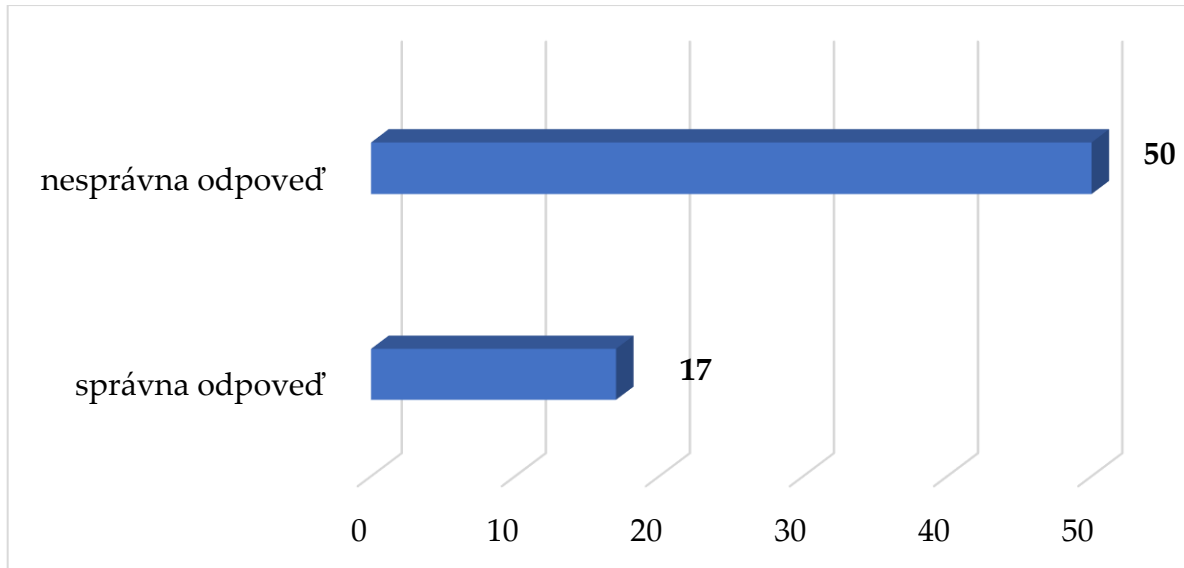
Obr. 16 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 3 (druhý stupeň ZŠ)

Najčastejšie odpovede žiakov u tejto otázky boli voda, potraviny, nôž, spací vak, lano, svietidlo, peniaze a doklady.

V nadväznosti na vyhlášku MV SR č. 75/1995 Z. z. najmä na prílohu číslo 8 sa evakuovaním osobám odporúča, aby si do evakuačnej batožiny vzali pri evakuácii nasledujúce predmety: osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze, osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby, základné potraviny na dva až tri dni, čaj, vodu, predmety dennej potreby a osobnej hygieny, vreckovú lampu, sviečku, zápalky, prikrývku, spací vak, náhradnú osobnú bielizeň, náhradný odev, obuv, nepremokavý plášť, ďalšie nevyhnutné osobné veci. Z týchto odporúčaných predmetov sme po respondentoch požadovali, aby uviedli 6 vecí.

Otázka č. 4 Ak počuješ 6 – minútový stály tón sirén ide o :

- varovanie obyvateľstva pri všeobecnom ohrození
- varovanie obyvateľstva pred ničivými účinkami vody
- koniec ohrozenia následkov mimoriadnej udalosti

Obr. 17 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 4 (druhý stupeň ZŠ)

V súlade so zákonom č. 42/1994 Z. z. Zákonom Národnej rady SR o civilnej ochrane obyvateľstva, kde sú v paragrafe 3 A uvedené nasledujúce varovné signály:

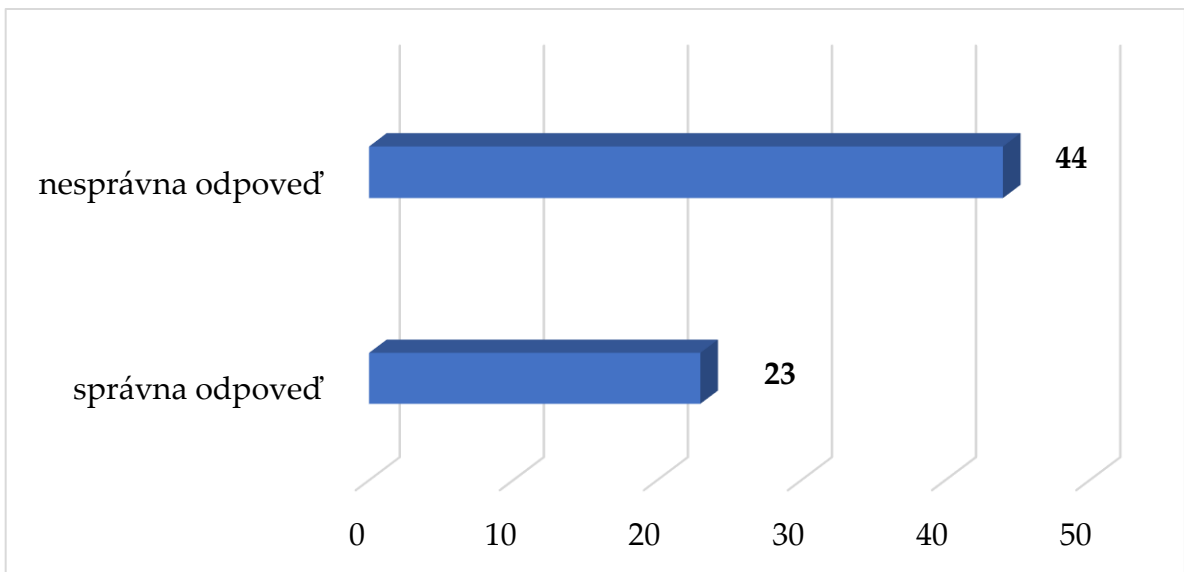
- všeobecné ohrozenie – dvojminútový kolísavý tón sirén
- ohrozenie vodou – šesťminútový stály tón sirén

je správna odpoveď : varovanie obyvateľstva pred ničivými účinkami vody, ktorú uviedlo 17 respondentov.

Otázka č. 5 Medzi základné zložky Integrovaného záchranného systému patrí :

- Hasičský a záchranný zbor SR, Poskytovatelia záchranej zdravotnej služby, Armáda SR, Policajný zbor SR
- Banská záchranná služba, kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany, Horská záchranná služba, Hasičský a záchranný zbor SR, Poskytovatelia záchranej zdravotnej služby

- Hasičský a záchranný zbor SR, Poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby, Policajný zbor SR, Horská záchranná služba, Armáda SR

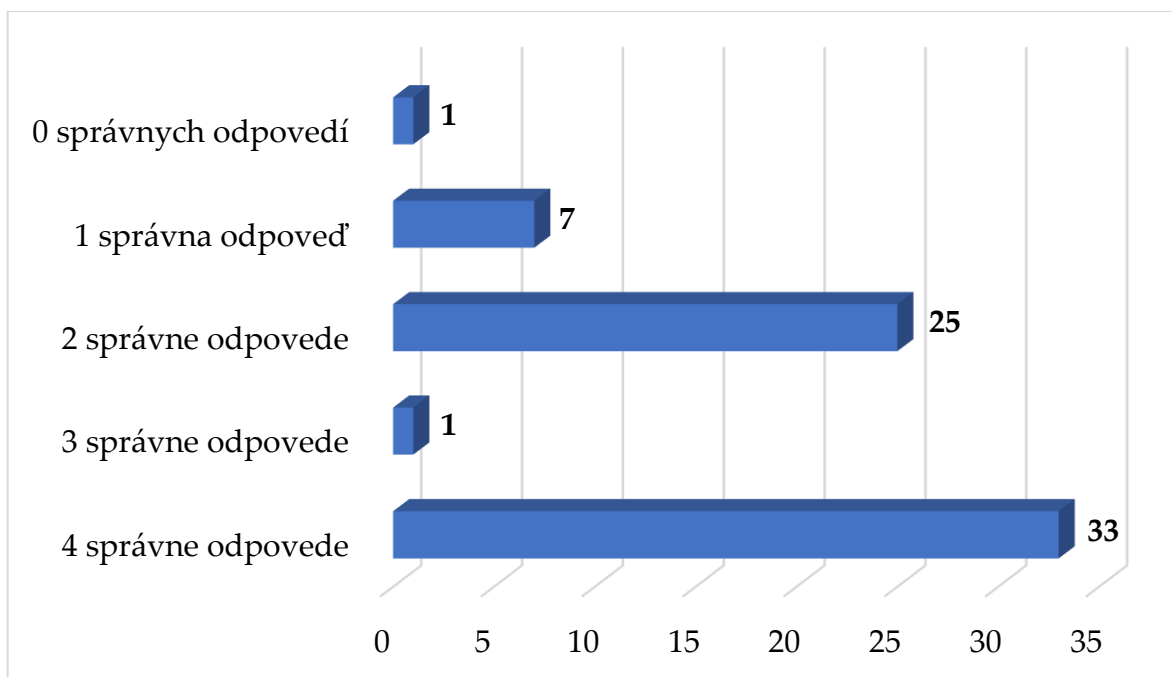

Obr. 18 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 5 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 6 Priradiť nasledujúce možnosti k správnejmu označeniu vlastnosti nebezpečných látok :

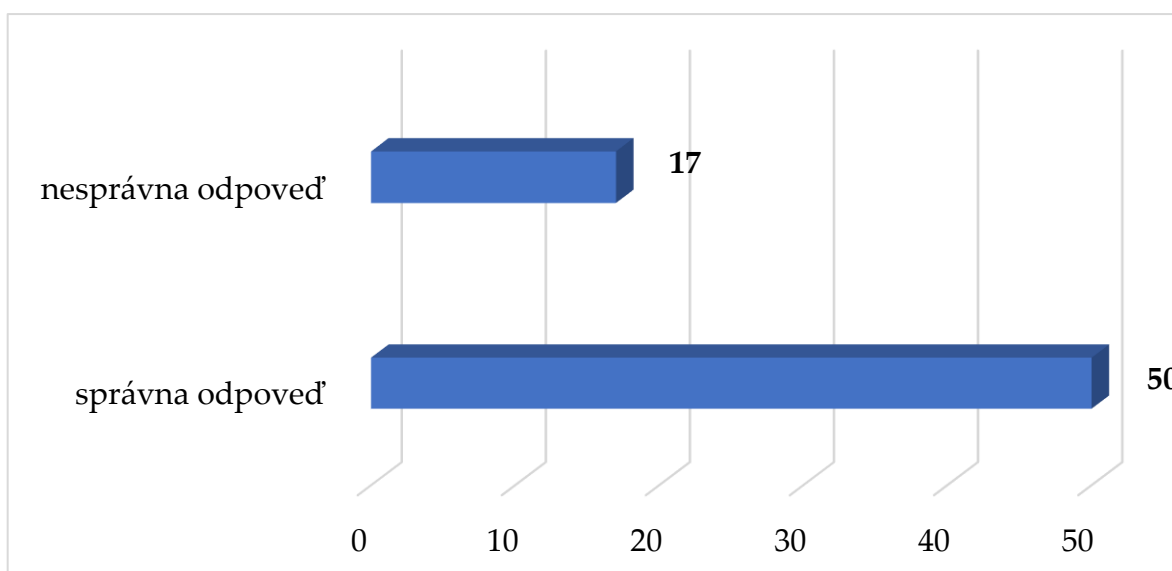
- Horľavé – pri vystavení iskrám, plameňom a teplu
- Môže mať dlhodobé účinky na ľudské zdravie
- Ohrozujúce život aj pri malých množstvách
- Spôsobuje požiar alebo prispieva k jeho šíreniu

Obr. 19 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 6 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 7 Pri dopravnej nehode podľa zákona musí prvú pomoc poskytnúť :

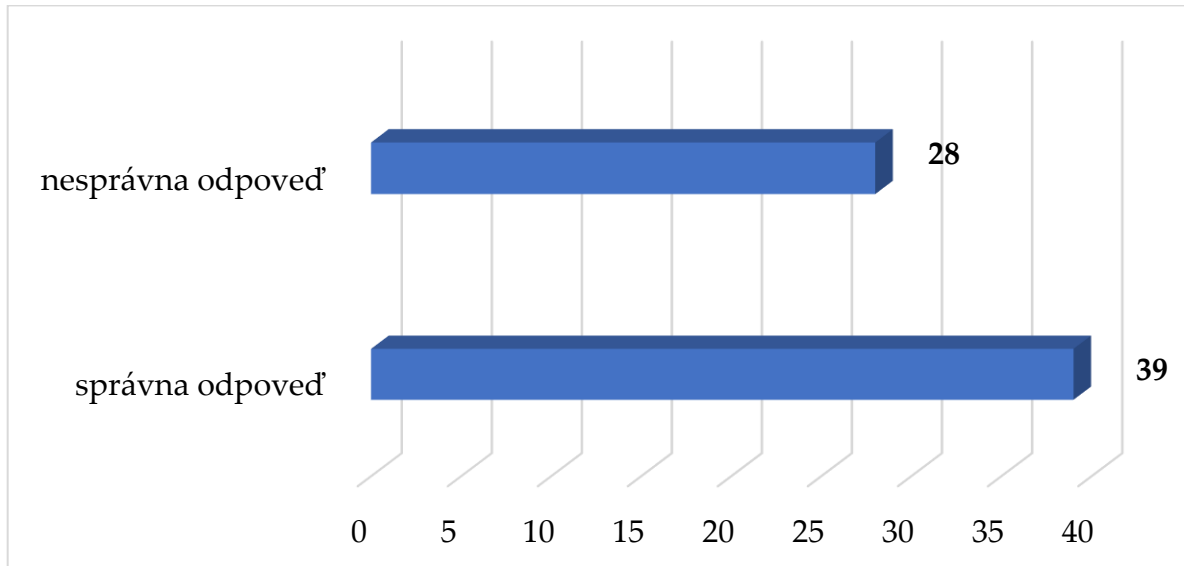
- len preškolený zdravotnícky pracovník
- každý, pričom nesmie ohroziť vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť ostatných účastníkov vozovky a nehody
- iba ten, ktorý nehodu spôsobil

Obr. 20 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 7 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 8 Aké sú proti-šokové opatrenia ?

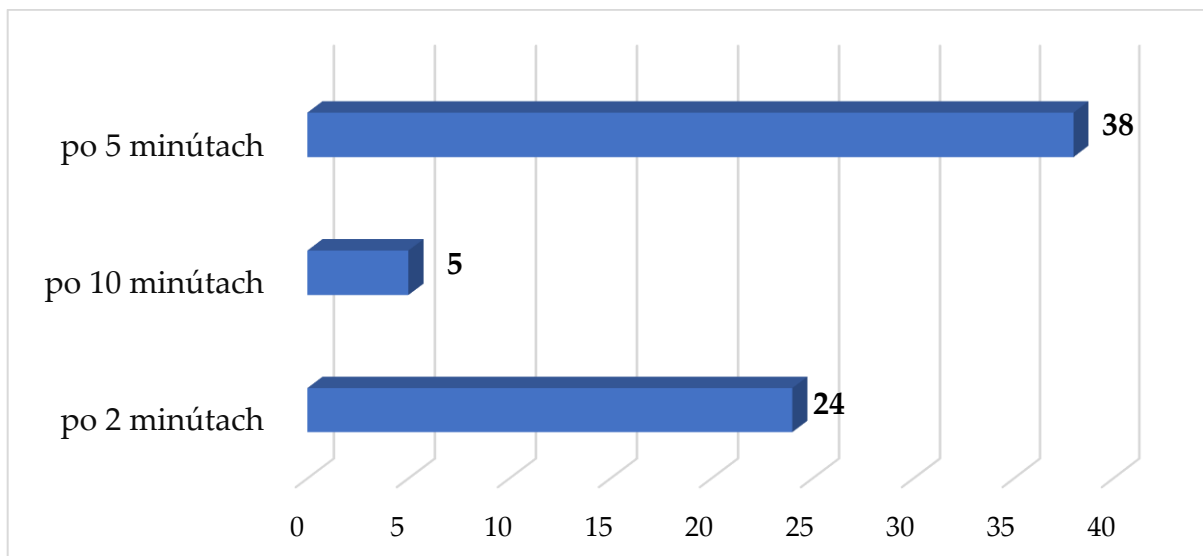
- ticho, teplo, transport, tekutiny
- ticho, tekutiny, tíšenie bolesti, transport, teplo
- ticho, tekutiny, teplo, tíšenie bolesti

Obr. 21 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 8 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 9 Po akom čase bez prísunu kyslíka odumierajú mozgové bunky ?

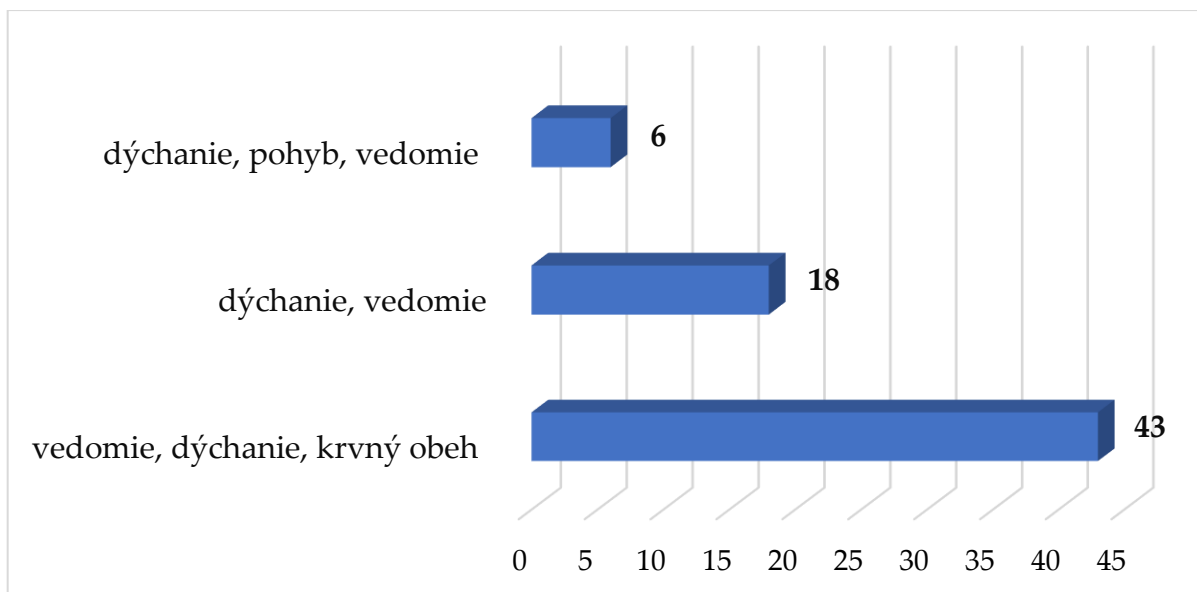
- po 2 minútach
- po 10 minútach
- po 5 minútach

Obr. 22 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 9 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 10 Aké sú základné životné funkcie ?

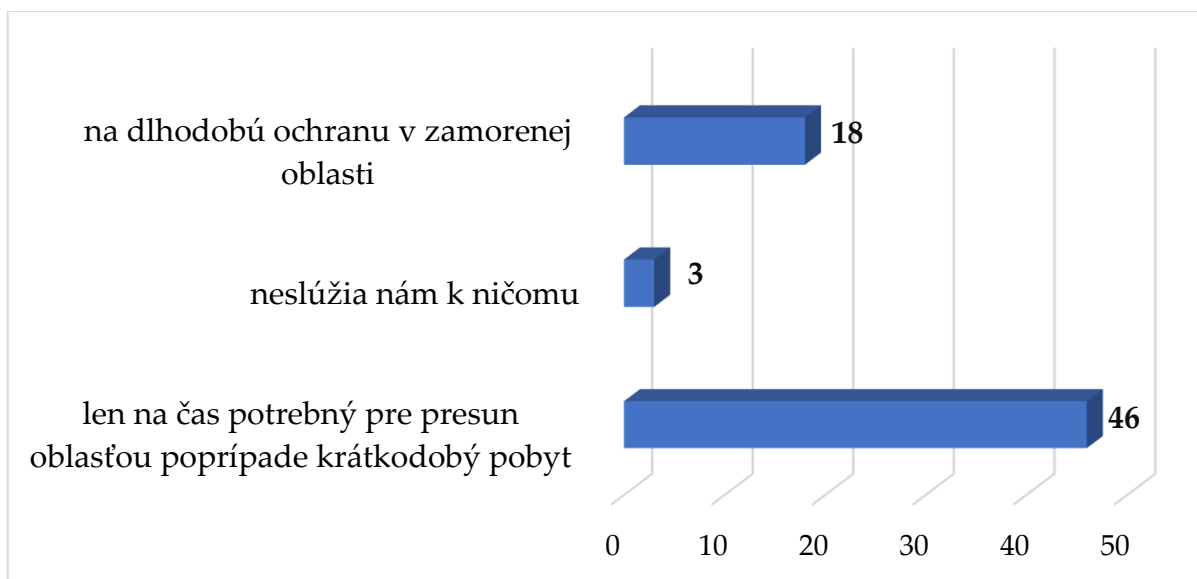
- vedomie, dýchanie, krvný obeh
- dýchanie, vedomie
- dýchanie, pohyb, vedomie

Obr. 23 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 10 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 11 Prostriedky improvizovanej ochrany slúžia na :

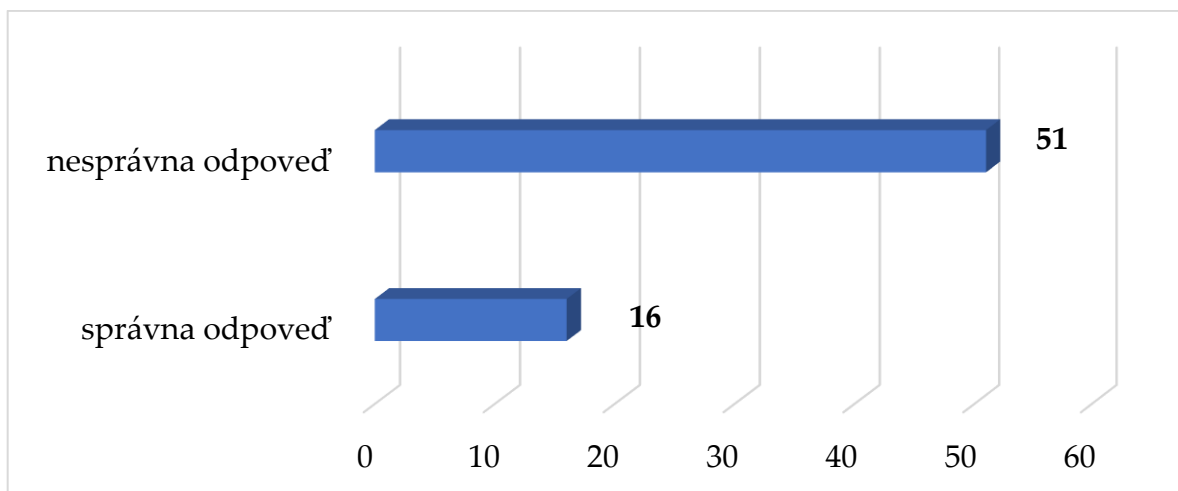
- Len na čas potrebný pre presun zamorenou oblasťou popríklad krátkodobý pobyt
- Neslúžia nám k ničomu
- Na dlhodobú ochranu v zamorenej oblasti

Obr. 24 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 11 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 12 Ak počuješ 2 – minútový kolísavý tón sirén ide o :

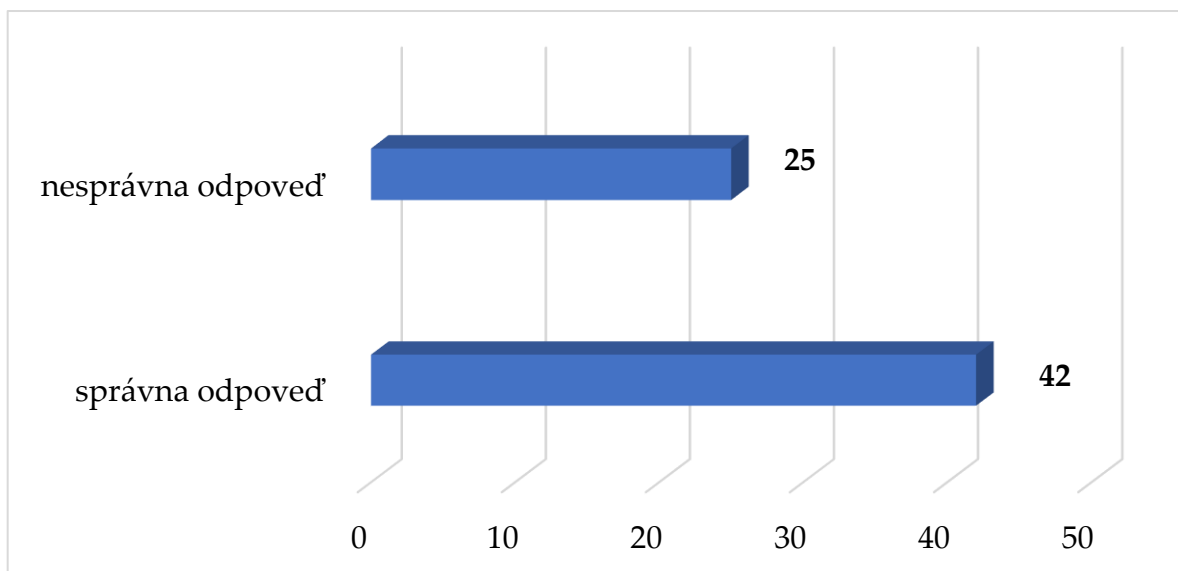
- Varovanie obyvateľstva pred ničivými účinkami vody
- Koniec ohrozenia následkov mimoriadnej udalosti
- Varovanie obyvateľstva pri všeobecnom ohrození

Obr. 25 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 12 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 13 Aká chemická látka sa nachádza na zimných štadiónoch, pri ktorej úniku by mohlo prísť k ohrozeniu života či zdravia človeka ?

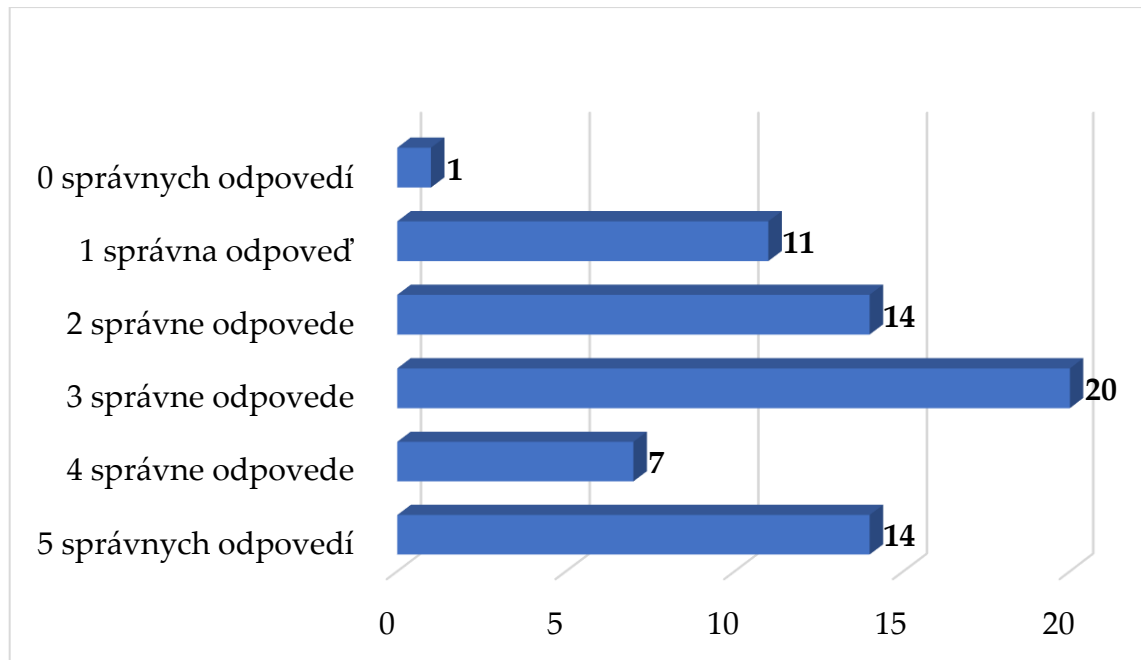
- fosgen
- amoniak
- oxid uhoľnatý
- chlór

Obr. 26 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 13 (druhý stupeň ZŠ)

Otázka č. 14 Vypíš 5 mimoriadnych situácií, ktoré môžu vzniknúť na našom území.

(otvorená otázka – žiaci doplňovali na základe vlastnej úvahy)

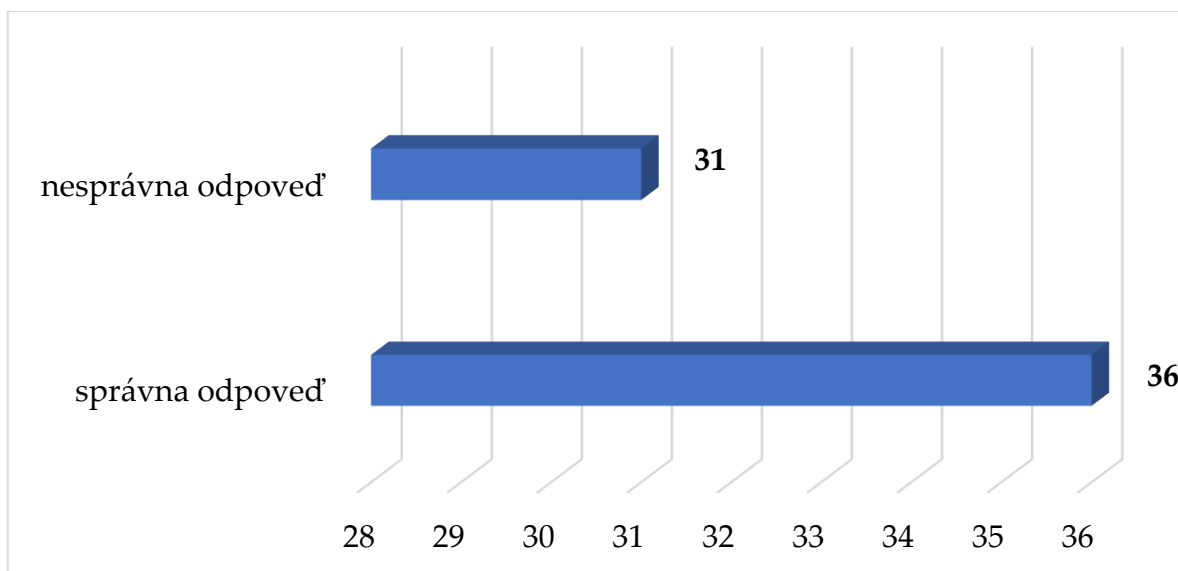

Obr. 27 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 14 (druhý stupeň ZŠ)

Najčastejšie odpovede respondentov u tejto otázky boli záplavy, požiare, víchrice, zemetrasenie, lavíny a zosuny pôdy. Najväčšia chybovosť bola u respondentov, ktorí uvádzali mimoriadne udalosti, ktoré nevznikajú na našom území a to konkrétne tornádo a výbuch sopky.

Otázka č. 15 Z akých častí sa skladá ochranná maska ?

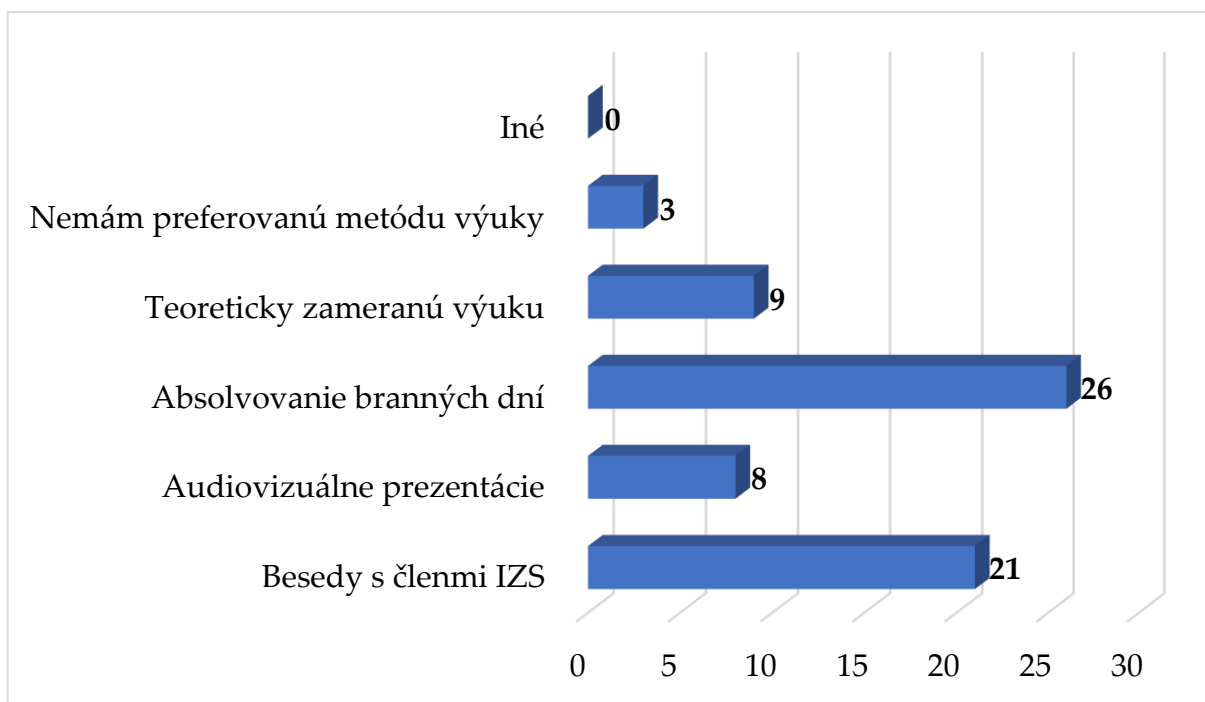
- lícnica, zornice, filter
- lícnica, pláštenka, vrapová hadica
- lícnica, zornice, textilná kapsa

Obr. 28 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 15 (druhý stupeň ZŠ)

Doplňujúca otázka č. 1 Akú metódu výučby v oblasti ochrany obyvateľstva preferuješ ? (možnosť doplnenia viacerých metód)

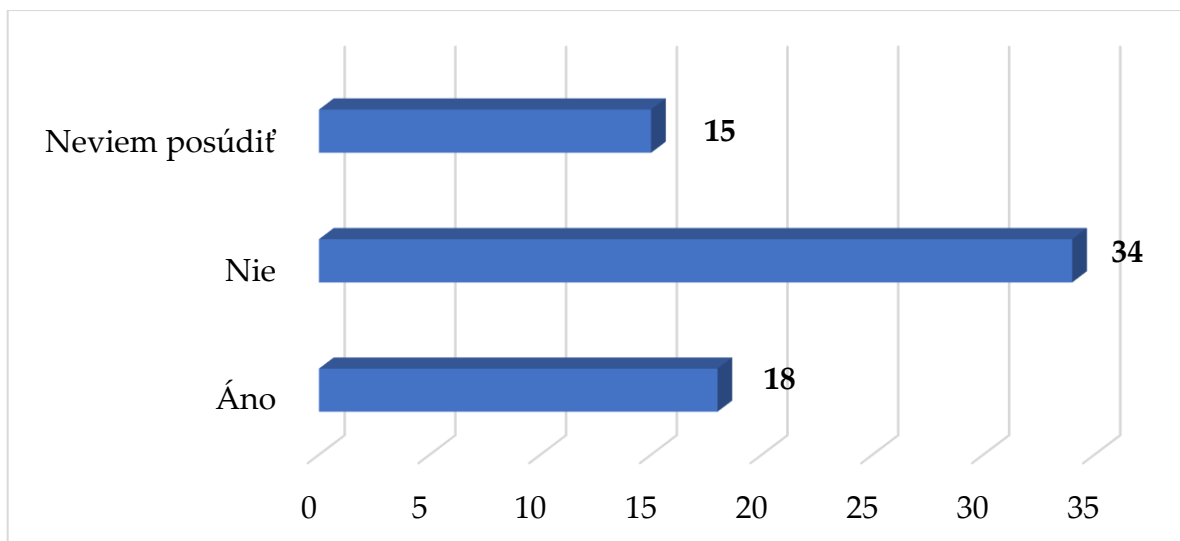
(otvorená otázka – žiaci doplňovali na základe vlastnej úvahy)

Obr. 29 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 1 (druhý stupeň ZŠ)

Doplňujúca otázka č. 2 Máte na vašej škole dostatok materiálov k výučbe civilnej ochrany ?

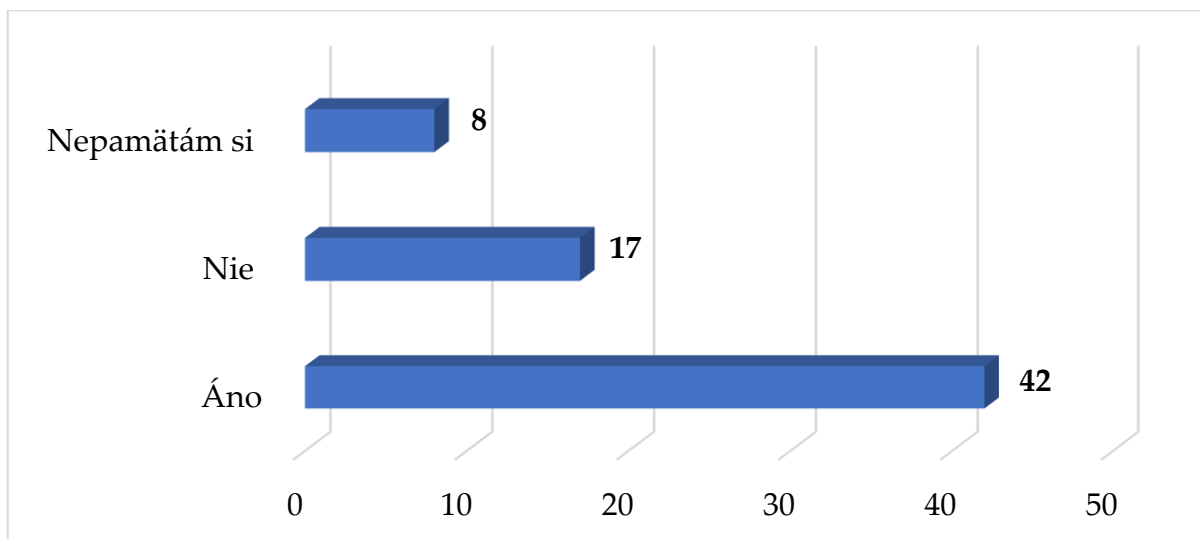
- áno
- nie
- neviem posúdiť

Obr. 30 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 2 (druhý stupeň ZŠ)

Doplňujúca otázka č. 3 Mali ste doplnenú výučbu civilnej ochrany ? (besedy s hasičmi, policajtami, zdravotníkmi, ukážky činností civilnej ochrany).

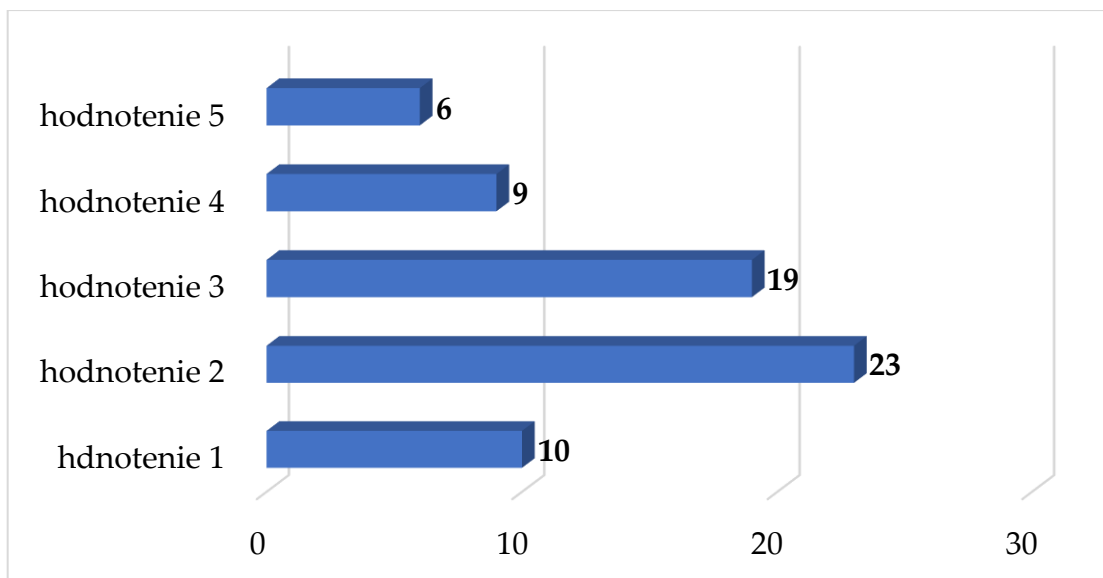
- áno
- nie
- nepamätám si

Obr. 31 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 3 (druhý stupeň ZŠ)

Doplňujúca otázka č. 4 Ako by si zhodnotil kvalitu výučby na číselnej škále od 1 – 5 , pričom 1 je najlepšie.

• 1 • 2 • 3 • 4 • 5

Obr. 32 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 4 (druhý stupeň ZŠ)

5.2 Vyhodnotenie cieľov práce

V bakalárskej práci sme si stanovili niekoľko cieľov. Prvým cieľom bolo priniesť náhľad na problematiku výučby v oblasti OO a spracovať históriu a vývoj OO. V teoretickej časti sme rozobrali postupný vývoj v tejto oblasti, rôzne zmeny v legislatíve ako aj dôvody zavedenia výučby OO na školách. Po preštudovaní dostupnej domácej i zahraničnej literatúry a rovnako aj ďalších relevantných zdrojov sa nám podarilo dosiahnuť zadaný cieľ.

Druhým cieľom bolo zistiť aktuálny stav úrovne vedomostí v oblasti CO respondentov 1. ZŠ V.P. Tótha a 3. ZŠ Sadovej 620 v okrese Senica. Tento cieľ sa nám podarilo splniť na základe analýzy a vyhodnotenia výsledkov získaných prostredníctvom anonymného dotazníkového šetrenia. Podrobnejšie sa vyhodnoteniu úrovne vedomostí venujeme v podkapitole vyhodnotenie výskumných otázok a v kapitole diskusia.

Tretím cieľom bolo zistiť aké metódy výučby v oblasti OO preferujú žiaci druhého stupňa. V dotazníku sa tejto položke venovala doplňujúca otázka č. 1. Výsledky odpovedí respondentov sú spracované do podoby grafu, ktorý je označený ako obrázok č. 29 na strane č. 43. Absolvovanie branných dní uviedlo 26 (38,80 %) respondentov, besedy s členmi IZS uviedlo 21 (31,34 %) respondentov, ako teoreticky zameranú výučbu uviedlo 9 (13,40 %) respondentov, audiovizuálne prezentácie uviedlo 8 (11,94 %) respondentov a 3 (4,47 %) respondentov uviedlo, že nemá preferovanú metódu výučby. Najpreferovanejšou metódou výučby bolo **absolvovanie branných dní**.

Štvrtým cieľom bolo zistiť ako respondenti prvého aj druhého stupňa ZŠ hodnotia kvalitu výučby na číselnej škále od 1 do 5, pričom hodnota 1 odpovedá najlepšiemu hodnoteniu. V dotazníku sa tejto položke venovala doplňujúca otázka č. 4 pre druhý stupeň a doplňujúca otázka č. 1 pre prvý stupeň. Výsledky odpovedí respondentov sú spracované do podoby grafov. Výsledky odpovedí žiakov prvého stupňa ZŠ sú zobrazené na grafe, ktorý je označený ako obrázok č. 12 na strane č. 32 a výsledky odpovedí žiakov druhého stupňa ZŠ sú zobrazené na grafe, ktorý je označený ako obrázok č. 32 na strane č. 45. Pri vyhodnotení doplňujúcej otázky u prvého stupňa ZŠ uviedlo možnosť 1, 27 (39,13 %) respondentov, možnosť 2, 18 (26,09 %) respondentov, možnosť 3, 12 (17,39 %) respondentov, možnosť 4, 10 (14,49 %), možnosť 5, 2 (2,90 %) respondentov. Pri vyhodnotení doplňujúcej otázky u druhého stupňa ZŠ uviedlo ako možnosť 1, 10 (14,92 %) respondentov, možnosť 2, 23 (34,32 %) respondentov, možnosť 3, 19 (28,35 %) respondentov, možnosť 4, 9 (13,43 %) respondentov a možnosť 5, 6 (8,69 %) respondentov. **Priemerná hodnota v prípade žiakov prvého stupňa bola 2,15 a v prípade žiakov druhého stupňa bola 2,67.**

Piatym, posledným cieľom bolo zistiť, či pedagógovia v rámci výučby v oblasti OO využívajú spoluprácu s jednotlivými zložkami IZS, prípadne inými organizáciami. U žiakov prvého stupňa sa tejto problematiky týkala doplňujúca otázka č. 2 a u žiakov druhého stupňa to bola doplňujúca otázka č. 3. Vyhodnotenie

doplňujúcej otázky pre žiakov prvého stupňa je uvedené na grafe, ktorý je označený ako obrázok č. 13 na strane č. 33 a vyhodnotenie doplňujúcej otázky pre žiakov druhého stupňa v grafe, ktorý je označený ako obrázok č. 31 na strane č. 44. Pri vyhodnotení doplňujúcej otázky č. 2 u prvého stupňa ZŠ uviedlo ako odpoveď Poskytovateľov záchranej zdravotnej služby 33 (47,82 %) respondentov, Hasičský a záchranný zbor 32 (46,37 %) respondentov, Dobrovoľných záchranárov civilnej ochrany 25 (36,23 %) respondentov, Policajný zbor Slovenskej republiky 22 (31,88 %) respondentov, Členov SČK 16 (23,18 %) a ako možnosť iné bol doplnený Dobrovoľný Hasičský a záchranný zbor s počtom respondentov 1 (1,44 %). Pri vyhodnotení doplňujúcej otázky č. 3 pre druhý stupeň ZŠ uviedlo ako odpoveď áno 42 (62,68 %) respondentov, ako možnosť nie 17 (25,37 %) respondentov a možnosť nepamätám si 8 (11,94 %) respondentov. Na základe analýzy výsledkov môžeme konštatovať, že učitelia jednotlivých základných škôl v rámci výučby v oblasti OO využívajú spoluprácu s jednotlivými zložkami IZS, prípadne inými organizáciami.

5.3 Vyhodnotenie výskumných otázok

Výskumná otázka 1 *Bude mať viacej ako 75% zo všetkých respondentov správne odpovede vo všetkých otázkach týkajúcich sa poskytovania laickej prvej pomoci?*

S výskumnou otázkou 1 súviseli otázky č. 7 – 10 pre žiakov prvého stupňa ZŠ a pre žiakov druhého stupňa ZŠ otázky č. 8 – 10.

V otázke č. 7 pre žiakov prvého stupňa ZŠ sme zisťovali, ktoré číslo patrí rýchlej zdravotnej pomoci. Variantu odpovede 155, teda správnu odpoveď uviedlo 68 (98,55 %) respondentov. Vid' vyhodnotenie otázky č. 7 na strane 30.

V otázke č. 8 pre žiakov prvého stupňa ZŠ sme zisťovali, čo by spravili respondenti, ak by uvideli človeka na zemi, ktorý sa nehýbe. Z výsledkov vidíme, že 51 (73,91 %) respondentov uviedlo správnu odpoveď. Vid' vyhodnotenie otázky č. 8 na strane 30.

V otázke č. 9 pre žiakov prvého stupňa sme zisťovali, či respondenti poznajú správny počet stlačení hrudníka a pomer vdychov u dospelého človeka pri poskytovaní laickej prvej pomoci. Na základe výsledkov vidíme, že správne odpovedalo **59 (85,50 %)** respondentov. Vid' vyhodnotenie otázky č. 9 na strane 31.

V poslednej otázke č. 10 pre žiakov prvého stupňa ZŠ, týkajúcej sa problematiky zdravotvedy, sme sa pýtali na to, kto by mal podávať prvú pomoc, ak je to treba. Správnu odpoveď uviedlo **40 (57,97 %)** respondentov. Vid' vyhodnotenie otázky č.10 na strane 31.

Otázkou č. 8 pre žiakov druhého stupňa ZŠ, sme zisťovali či respondenti poznajú proti-šokové opatrenia. Z analýzy výsledkov vidíme, že správne odpovedalo **39 (58,20 %)** respondentov. Vid' vyhodnotenie otázky č. 8 na strane 39.

Pri otázke č. 9 pre žiakov druhého stupňa, ktorou sme sa pýtali po akom čase (bez prísunu kyslíka) začínajú odumierať mozgové bunky, uviedlo **38 (56,71 %)** respondentov správnu odpoveď. Vid' vyhodnotenie otázky č. 9 na strane 39.

Pri poslednej otázke č. 10 pre žiakov druhého stupňa ZŠ, týkajúcej sa problematiky zdravotvedy, sme zisťovali, či respondenti poznajú základné životné funkcie. Pri vyhodnotení, sme zistili, že **43 (64,17 %)** respondentov odpovedalo správne. Vid' vyhodnotenie otázky č. 10 na strane 40.

Na základe vyhodnotení výsledkov odpovedí respondentov z prvého aj druhého stupňa základných škôl môžeme konštatovať, že výskumná otázka 1 sa nepotvrdila.

Výskumná otázka 2 *Bude mať viac ako 75% respondentov zo skupiny žiakov prvého stupňa správne odpovede vo všetkých otázkach týkajúcich sa dopravnej výchovy*

S výskumnou otázkou 2 súviseli otázky č. 4 – 6 pre žiakov prvého stupňa ZŠ a otázka č. 7 pre žiakov druhého stupňa.

Pri otázke č. 4 pre žiakov prvého stupňa ZŠ, sme sa pýtali, či vedia, aké ochranné prvky je nutné mať na sebe pri bicyklovaní. Na túto otázku správne odpovedalo celkom **44 (63,76 %)** respondentov. Viď vyhodnotenie otázky č. 4 na strane 28.

V prípade otázky č. 5 pre žiakov prvého stupňa, ktorou sme pýtali na akej strane sa chodí po prechode pre chodcov, odpovedalo správne **48 (69,56 %)** respondentov. Viď vyhodnotenie otázky č. 5 na strane 29.

V poslednej otázke č. 6 pre žiakov prvého stupňa, ktorá bola zameraná na dopravnú výchovu, sme sa pýtali čo spraviť, ak na železničnom prejazde blikajú červené svetlá. Správne odpovedalo **54 (78,26 %)** respondentov. Viď vyhodnotenie otázky č. 6 na strane 29.

S výskumnou otázkou 2, súvisela aj otázka č. 7 v dotazníku určenom pre žiakov druhého stupňa ZŠ, ktorou sme sa pýtali, kto by mal poskytnúť prvú pomoc pri dopravnej nehode. Podobne ako pri predchádzajúcej otázke odpovedalo správne **50 (74,62 %)** respondentov. Viď vyhodnotenie otázky č. 7 na strane 38.

Na základe vyhodnotených výsledkov, môžeme konštatovať, že výskumná otázka 2 nebola potvrdená.

6 DISKUSIA

Autor predloženej bakalárskej práce je aktívnym členom občianskeho združenia Dobrovoľný záchranár CO, kde sa pravidelne zúčastňuje na cvičeniach zameraných ako na prípravu samotnej jednotky CO, tak na súťažiach a branných dňoch určených pre deti a mládež zameraných na oblasť CO. Príprava tejto jednotky, ktorá je mimo iného zaradená do ostatných zložiek IZS, pozostáva z interných kurzov prvej pomoci, kurzov záchrany topiaceho sa, protipovodňových cvičení a nácvikov evakuácie so zložkami IZS a iných ďalších.

Rovnako sa aj počas štúdia na Fakulte biomedicínskeho inžinierstva ČVUT v Prahe, zúčastňoval v rámci praxí, branných dní, ktoré organizovala inštitúcia Muzeum civilní obrany Ústí nad Labem. Prax pozostávala z branných dní, ktoré sa vyučovali na základných školách v Stredočeskom kraji a Prahe a bola tematicky zameraná na niekoľko okruhov. Stanovisko laickej prvej pomoci, chemickej ochrany, prípravy občanov k obrane štátu, strelnice a stanovisko evakuácie.

Teoretické vedomosti a praktické zručnosti, ktoré mal autor bakalárskej práce možnosť na základe vyššie uvedených aktivít získať, využil pri zostavovaní neštandardizovaného anonymného dotazníka ako aj pri realizácii zberu dát.

V nasledujúcej kapitole sa budeme venovať komparácii nami dosiahnutých výsledkov s výsledkami iných autorov, ktorí sa spracovávanou problematikou zaoberali.

Nutnosť vzdelávať žiakov ZŠ v oblasti prevencie úrazov a poskytovaní laickej prvej pomoci vychádza aj z výsledkov štatistík. Svetová správa o úrazoch detí vydaná v roku 2008 uvádza, že neúmyselné zranenia (vznikajúce najmä z nepozornosti a podcenenia vzniku rizika úrazu) a násilie sú jednou z hlavných príčin úmrtia detí po celom svete. Ako uvádza Sethi et al (2008) takmer 950 000 detí do 18 roku života zomrie v dôsledku poranení a násilia. Približne 90 % týchto prípadov predstavujú poranenie v dôsledku nepozornosti. Následkom toho príde

o život viac ako 100 detí za každý deň. Spôsob mechanizmu úrazu u detí je rozličný ako u dospelých a dochádza k nim v určitom detskom veku. Príčiny týchto úrazov sú taktiež podmienené telesným a duševným vývinom dieťaťa, ktorý je spojený s jeho vekovým obdobím.

Ako príklad z praxe uvádzame, že Ministerstvo obrany Českej republiky vydalo v roku 2019 nový dokument s názvom **Koncepcie přípravy občanů k obraně státu 2019 - 2024**, kde sa pojednáva o plánovanom zvýšení a zlepšení kvality systému výučby pre žiakov základných a stredných škôl v ČR. Cieľom tejto Koncepcie je zvýšenie úrovne pripravenosti nie len občanov, ale i detí a mládeže na riešenie rôznych mimoriadnych udalostí bez ohľadu na ich charakter. V novej koncepcii je taktiež uvedený systém prípravy budúcich i terajších pedagogických pracovníkov venujúcich sa problematike prípravy občanov k obrane štátu. Na základe analýzy a vzhľadom na nové spoločenské potreby v oblasti prípravy občanov k obrane štátu si Koncepcia stanovila niekoľko nasledujúcich úloh :

- Do roku 2020 aktualizovať vzdelávacie programy pre základné a stredné školy
- Do roku 2021 spracovať metodické odporúčenie k vykonávaniu výučby v oblasti prípravy občanov k obrane štátu na základných a stredných školách a takisto ich zverejniť na internetových stránkach *Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy* a *Ministerstva obrany* (www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-schvalila-koncepci-pripravy-obcanu-k-obrane-statu-209687/)

V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti uvádzame, že v rámci projektu TACTICS, do ktorého sa zapojilo 31 krajín v rámci Európskeho regiónu bola na základe získaných informácií a databázy Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), Európskej databázy úmrtnosti (EDMD) a v súlade s jednotnou európskou metodikou vypracovaná **Informačná karta o bezpečnosti detí** zameraná na neúmyselné úrazy. (Peden et al., 2008)

Z výsledkov záverečnej správy z roku 2014, ktorá bola spracovaná v rámci projektu s názvom **Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku v Slovenskej republike** vyplýva, že následkom úrazu zomiera cca 200 detí a mladistvých vo veku do 15 rokov (úrazy predstavujú 4 príčiny z 10 úmrtí) a každé desiate dieťa vo veku do 2 rokov je raz ročne ošetrené v dôsledku úrazu alebo otravy. (Úrad verejného zdravotníctva SR, 2014).

Ďalšie údaje vyplývajúce z výskumu sme pre lepšiu prehľadnosť uviedli do nasledujúcej tabuľky.

Tab. 1 Vyvolávajúce príčiny úrazov v detskom veku

Príčina	Počet detí a mladistvých
úraz	200 000
otrava	1000
hospitalizácia z dôvodu úrazu	20 000
hospitalizácia z dôvodu popálenín a obarenia	200
trvalé následky z dôvodu úrazu	2000
úmrtie v dôsledku autonehody	60
úmrtie v dôsledku utopenia	20

[Zdroj: Úrad verejného zdravotníctva SR, 2014]

Pri vyhodnotení otázok týkajúcich sa problematiky dopravnej výchovy u respondentov štvrtého ročníka odpovedalo až 70,53 % žiakov správne.

Na potrebu vzdelávať žiakov v oblasti dopravnej výchovy (ktorá býva súčasťou vzdelávania v oblasti OO) vo veku 6 až 15 rokov upozorňuje aj autorka Macejková (2013), ktorá uvádza, že asi jedna tretina smrteľných úrazov u detí v tejto vekovej kategórii nastane v dôsledku autonehody. Ďalej poukazuje na to, že deti a mladiství spôsobujú najväčšiu dopravnú nehodovosť chodcov.

Ako ďalšiu alternatívnu možnosť vyučovania dopravnej výchovy na ZŠ uvádza autor Bernát (2015) vo svojej publikácii nácvik rôznych dopravných udalostí

ako nasimulovaných, tak skutočných. Ďalej odporúča rozvoj žiakov v oblasti dopravnej výchovy tým, že by žiaci druhého stupňa ZŠ mali spolupracovať v tímoch na projektoch, ktoré sa týkajú problematiky bezpečnosti cestnej dopravy. Výsledky týchto projektov by mali odprezentovať pred spolužiakmi a následne spoločne diskutovať o danom probléme.

Osobitnú pozornosť je treba venovať príprave a rozširovaniu materiálového zabezpečenia výučby, ktoré vzhľadom na prevažujúci praktický charakter výučby bezprostredne ovplyvňuje kvalitu plnenia cieľov.

Dôležitou súčasťou **preventívneho predmetu** žiakov základných škôl je osvojenie si poznatkov, ale aj nadobudnutie zručností a návykov súvisiacich s poskytovaním prvej pomoci zraneným osobám pri dopravnej nehode.

Na základe rozhovoru s Mgr. Igorom Janšákom (2019) (vedúcim odboru krízového riadenia, Okresný úrad Senica) môžeme konštatovať, že praktické činnosti, ktoré by bolo najvhodnejšie realizovať na detských dopravných ihriskách (ďalej len DDI) je vhodné realizovať podľa harmonogramu, ktorý sa dohodne vopred s vedením DDI. Postupným oživovaním činnosti DDI sa vytvoria podmienky na osvojenie si vedomostí a získanie potrebných zručností v oblasti poskytovania prvej pomoci aj v rámci praktického výcviku na DDI, na ktorých by mali pôsobiť aj pracovníci Slovenského červeného kríža - metodici v poskytovaní prvej pomoci.

Ako príklad dobrej praxe uvádza Janšák (2018) aktivitu, ktorú pre deti materských škôl na území mesta Senica pripravil odbor krízového riadenia Okresného úradu Senica s dobrovoľníkmi civilnej ochrany a v spolupráci s Mestom Senica pre deti materských škôl. Deti boli prostredníctvom zábavných edukačných aktivít v rámci projektu Staň sa BrumCOM záchranárom zábavne a hravo postupne zoznamované so základmi poskytovania prvej pomoci, dopravnej výchovy a bezpečného pohybu po komunikáciách a rovnako aj s problematikou ochrany obyvateľstva a použitia prostriedkov individuálnej ochrany. Súčasťou podujatia boli aj praktické ukážky práce záchranárskeho psa. Na túto akciu ďalej v rámci vyššie

uvedeného projektu nadväzovala Súťaž mladých záchranárov CO pre deti základných škôl na území mesta Senica.

Autor Prouza (2016) vo výsledkoch získaných na základe anonymného neštandardizovaného dotazníku, ktorý realizoval u žiakov druhého stupňa základných škôl v Novém Městě nad Metují s celkovým počtom respondentov 468, uvádza nasledujúce výsledky. Pri otázke týkajúcej sa počtu stlačení hrudníku a umelých vdychov odpovedalo 24 % respondentov nesprávne. Pri podobnej otázke u respondentov na území mesta Senica sme zistili nasledujúcu podobnosť . Z celkového počtu respondentov 69 odpovedalo 14,50 % nesprávne.

Autor Janinda (2017), sa taktiež vo svojom prieskume dotazoval na otázku počtu pomerov vdychov a stlačení hrudníka u dospelého človeka. Dospel k podobnému výsledku, teda že 10,60 % respondentov z celkového počtu 66 odpovedalo nesprávne.

Neoddeliteľnou súčasťou výučby v oblasti CO sú aj informácie týkajúce sa IZS ako aj záchranárskych aktivít pri mimoriadnych udalostiach a odbornej pomoci pri krízových situáciách.

Medzi príklady dobrej praxe môžeme zaradiť aj aktivitu, pri ktorej sa v novembri 2018 žiaci 3 ZŠ mesta Senica, Sadová 620 zapojili do výtvarno-súťažného projektu Ochranárik čísla tiesňového volania 112 a CO na tému „Akú záchranársku techniku som videl zasahovať a s čím by som pomohol ja“. Piaty ročník tejto súťaže prebiehal v rámci propagácie a osvetu v oblasti civilnej ochrany obyvateľstva a IZS na základných školách na území Slovenskej republiky. (Kerušová, 2018)

Autorka Gačová (2018) vo svojom článku s názvom Maďarská podoba súťaže mladých záchranárov civilnej ochrany uvádza, že je vhodné do aktivít zaradiť aj záchranárske aktivity, ktoré sa používajú pri povodniach (napr. plnenie vriec pieskom, stavanie protipovodňovej hrádze vrecovaním atď.). Vyššie uvedená autorka ďalej poukazuje na verejnoprospešnú činnosť Maďarskej aliancie civilnej

ochrany, v rámci ktorej sú každoročne organizované výcvikové mládežnícke tábory civilnej ochrany.

Autorka Vajsarová (2018) pri svojom výskume, ktorý prevádzala u žiakov základných škôl pomocou anonymného neštandardizovaného dotazníku s celkovým počtom respondentov 40, uviedla že až 92 % označilo nesprávnu odpoveď pri otázke ktoré zložky IZS patria medzi základné. Z nášho výskumného šetrenia môžeme vidieť, že pri tej istej otázke, odpovedalo nesprávne 65 % žiakov deviateho ročníka.

Autor Veselý (2014) vo svojom dotazníku v rámci kvantitatívneho výskumu položil otázku pre deviaty ročník základných škôl, ktoré z vymenovaných zložiek patria medzi základné zložky IZS. Zaznamenal celkom 51 % správnych odpovedí z celkového počtu respondentov 241

Autorka Jacková (2014) ktorá prevádzala anonymný prieskum v ktorom sa svojich 210 respondentov dotazovala, čo by mala obsahovať evakuačná batožina, zistila že až 89 % respondentov označilo správne odpovede. V porovnaní s našim prieskumným šetrením môžeme zaznamenať nasledujúci rozdiel. Z celkového počtu respondentov 69 napísalo všetkých 6 správnych odpovedí iba 10,14 %, 5 správnych odpovedí 39,13 %, 4 správne odpovede 23,18 %, 3 správne odpovede 15,94 %, 2 správne 5,70 %, 1 a 0 správne 2,89 %.

Autor Janinda (2017) vo výsledkoch svojho prieskumu uvádza nasledujúce výsledky. Na otázku, čo nepatrí do evakuačnej batožiny odpovedalo správne 90,10 % respondentov z celkového počtu 66.

Autor Pazdera (2014), ktorý prevádzal anonymný neštandardizovaný dotazník s celkovým počtom respondentov 208, sa dotazoval na otázku, čo by mala obsahovať evakuačná batožina. 57,20 % dotazovaných odpovedalo v tomto prípade správne.

Autorka Kralovanská (2016) sa takisto zaoberala problematikou preventívne výchovnou činnosťou na základných školách v oblasti ochrany obyvateľstva, kde prevádzala anonymné dotazníkové šetrenie u 115 respondentov. U otázky, ktoré veci patria do evakuačnej batožiny odpovedalo 98 % respondentov správne.

Autor Veselý (2014) vo výsledkoch svojho výskumu uvádza, že 75,10 % respondentov z celkového počtu 241 odpovedalo správne pri otázke ako sa zachováš, keď zaznie varovný signál sirény. Po vyhodnotení našich výsledkov, vidíme nasledovnú podobnosť. U otázky č.2 pre druhý stupeň ZŠ, ktorou sme sa dotazovali, čo spraviš, ak počas vyučovacej hodiny počuješ výstražný tón sirény, odpovedalo správne 65,60 % správne z celkového počtu respondentov 67.

Autorka Trubačová (2013) tiež u svojich respondentov zisťovala ako by sa zachovali, ak by z varovnej sirény zaznel signál všeobecná výstraha. Vo svojich výsledkoch uvádza, že 37,10 % respondentov z celkového počtu 126 označilo správnu odpoveď.

Autorka Mrvíková (2017) vo výsledkoch svojej práce uvádza, že z celkového počtu 244 respondentov uviedlo správnu odpoveď 83 % pri otázke uvedení čísiel tiesňového volania. Po vyhodnotení výsledkov nášho výskumu, konkrétne u otázky č. 1 pre prvý stupeň zisťujeme, že 50 (72,40 %) respondentov uviedlo všetky 4 správne odpovede, 16 (23,10 %) 2 správne odpovede a 3 (4,30 %) 0 správnych odpovedí. Rovnako aj Saran (2018), ktorý prevádzal kvantitatívny výskum s celkovým počtom respondentov 300 na základných školách štvrtých a šiestych ročníkov uvádzal, že 95 % dotazovaných uviedlo správnu možnosť pri otázke znalosti čísiel tiesňového volania.

Autor Kvapil (2018) sa respondentov pri dotazníkovom šetrení, ktoré prevádzal pred a po skončení školenia prvej pomoci, dotazoval na tiesňové číslo záchranej služby. Uvádza, že 100 % respondentov z celkového počtu 63 odpovedalo správne ako pred školením, tak aj po skončení školenia prvej pomoci.

Autorka Kralovanská (2016) zisťovala pomocou svojho anonymného dotazníku, či respondenti vedia čísla tiesňového volania. Z celkového počtu respondentov 115 odpovedalo 90 % správne.

Jedným z kľúčových determinantov ovplyvňujúcich postoj žiakov k výuke v oblasti CO je aj výber vhodnej metódy výučby využitej pri realizácii teoretickej výuky ale pri organizovaní prakticky zameraných branných dní. Autor Schön (2011) odporúča v rámci prípravy žiakov ZŠ v oblasti CO realizovať účelové cvičenia v priebehu ktorých je vhodné vyhotovovať videonahrávky a digitálnu fotodokumentáciu. Získané materiály je následne účelne vyhodnotiť a učiteľom a žiakom poskytnúť spätnú väzbu. Tieto aktivity sa pre žiakov tak stávajú príťažlivejšími a pozitívne hodnotenými aktivitami. Ako vyplýva z nášho výskumu u otázky akú metódu výučby v oblasti ochrany obyvateľstva preferuješ uviedlo 37,70 % respondentov absolvovanie branných dní, 30,40 % besedy s členmi IZS, 13 % teoreticky zameranú výučbu, 11,60 % audiovizuálne prezentácie a 4,30 % respondentov nemá preferovanú metódu výučby. Autorka Jacková (2014) sa ďalej vo svojej práci dotazovala respondentov, či sa konajú na ich škole rôzne didaktické hry a účelové cvičenia, ktoré slúžia na zlepšenie ich vedomostí a zručností potrebných pri ochrane života a zdravia pri mimoriadnych udalostiach. Z celkového počtu 210 respondentov 73 % respondentov, uviedlo ako možnosť áno.

Autor Betuš (2018) k metódam výučby v oblasti CO konkrétne píše: *„je nemysliteľné, aby sa problematika systému civilnej ochrany obyvateľstva v rámci učiva realizovala bez príkladov, bez ukážky, bez inštruktáže s vysvetlením, bez praktickej činnosti a riešenia modelových situácií. Je to nereálne a hlavne škodlivé. Znižuje sa záujem žiakov, vzdelávanie a odborná príprava sa stáva formálnou.“* (Betuš, 2018, s. 45)

Autor Paholík (2014) vo svojom dotazníku v rámci kvantitatívneho výskumu pokladal otázku akým spôsobom respondenti preferujú výučbu v oblasti civilnej ochrany. Z celkového počtu 60 respondentov uviedlo najviac, 41 % ako pozeranie filmu. Vo výsledkoch nášho výskumu nachádzame rozdielnosť v preferovaní

výučby civilnej ochrany a to vo výsledkoch dopĺňujúcej otázky č. 1 druhého stupňa základnej školy. Ako absolvovanie branných dní uviedlo 26 (38,8 %) respondentov, besedy s členmi IZS uviedlo 21 (31,34 %) respondentov, teoreticky zameranú výučbu uviedlo 9 (13,43 %) respondentov, audiovizuálne prezentácie 8 (11,94 %) respondentov a 3 (4,47 %) respondentov uviedlo ako odpoveď, že nemajú preferovanú metódu výučby.

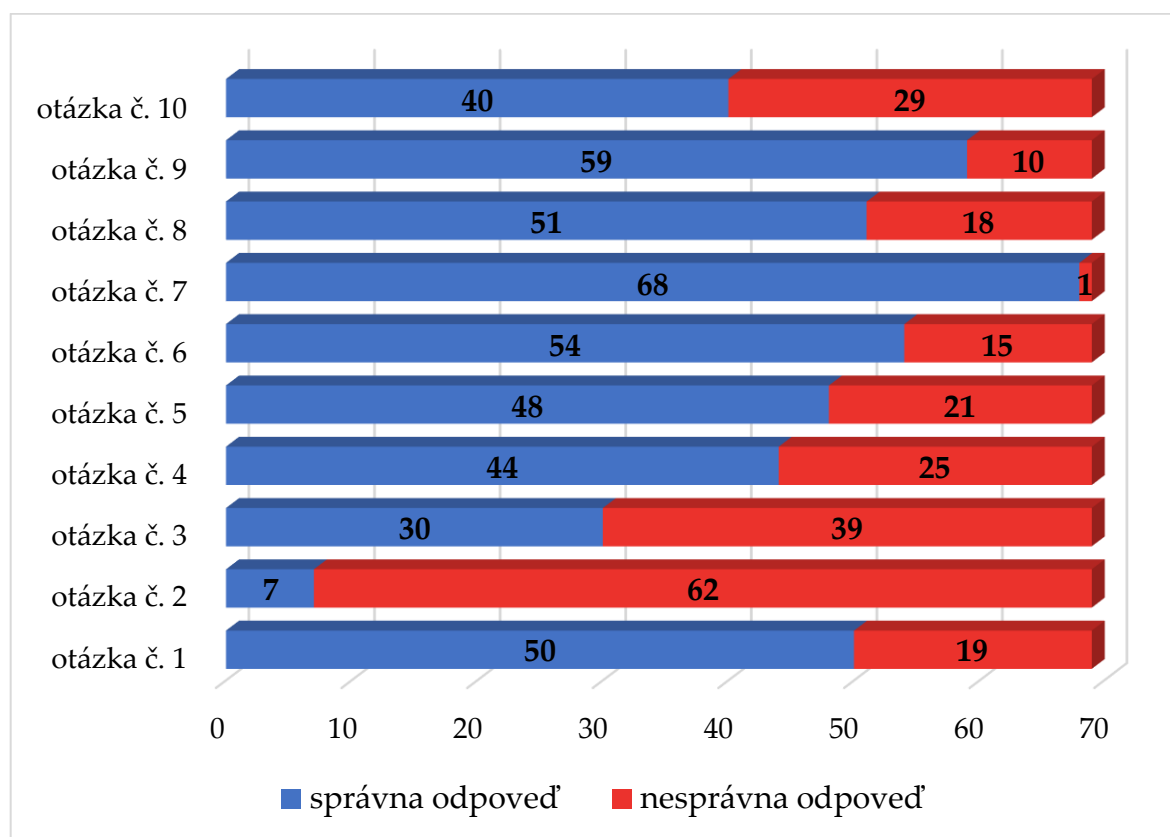
Autor Pazdera (2014) sa v rámci svojho anonymného neštandardizovaného dotazníku dotazoval, na otázku týkajúcu sa preferovanej formy výučby v oblasti ochrany obyvateľstva. Z celkového počtu respondentov 208 uviedlo ako možnosť teoreticky zameranú výučbu 4 (2 %) respondentov, audiovizuálne prezentácie 6 (3 %) respondentov, besedy s členmi jednotiek IZS 13 (6,40 %) respondentov, absolvovanie prakticky zameranej výučby 15 (7,20 %) respondentov, absolvovanie branného kurzu mimo priestor školy 20 (9,70 %) respondentov, kombináciu vyššie uvedených možností s väčším dôrazom na praktické precvičovanie 147 (70,20 %) respondentov a 3 (1,50 %) respondentov nemá preferovanú formu výučby. Autorka Metelková (2014) sa na základe kvantitatívneho výskumu dotazovala respondentov, či na ich škole prebehla beseda so zástupcami zložiek IZS. Z celkového počtu respondentov 219, odpovedalo 35,10 % možnosťou áno.

Vo výsledkoch našej dopĺňujúcej otázky č. 2 pre prvý stupeň ZŠ, kde sme sa dotazovali, či mali žiaci doplnenú výučbu v oblasti CO zisťujeme, že najviac respondentov 25,58 % uviedlo ako možnosť poskytovateľov záchranej zdravotnej služby, 24,80 % uviedlo Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky, 19,37 % uviedlo dobrovoľných záchranárov CO, 17,05 % uviedlo Policajný zbor Slovenskej republiky, 12,40 % uviedlo členov Slovenského Červeného kríža a 0,77 % uviedlo ako možnosť iné dobrovoľný hasičský záchranný zbor.

V Ruskej federácii bol vytvorený televízny kanál bezpečnosti s názvom MČS 112, ktorý je v gescii Ministerstva pre mimoriadne situácie (konkrétne oddelenia pre propagáciu a odbornú prípravu vzdelávania obyvateľstva s mládežníckou sekciou).

V jednotlivých vysielaných programoch sú postupne deti adekvátne prístupnou formou zoznamované s tým, ako sa majú pri mimoriadnych udalostiach chrániť a najmä ako im predchádzať. Rovnako sa učia ako majú správne reagovať v prípade mimoriadnych udalostí. Edukácia prebieha formou kreslených a učebných filmov, ktoré sa pestrými zaujímavými formami s využitím detských hrdinov, s potrebnými návykmi a zručnosťami učia základom civilnej ochrany. (Betuš, 2018)

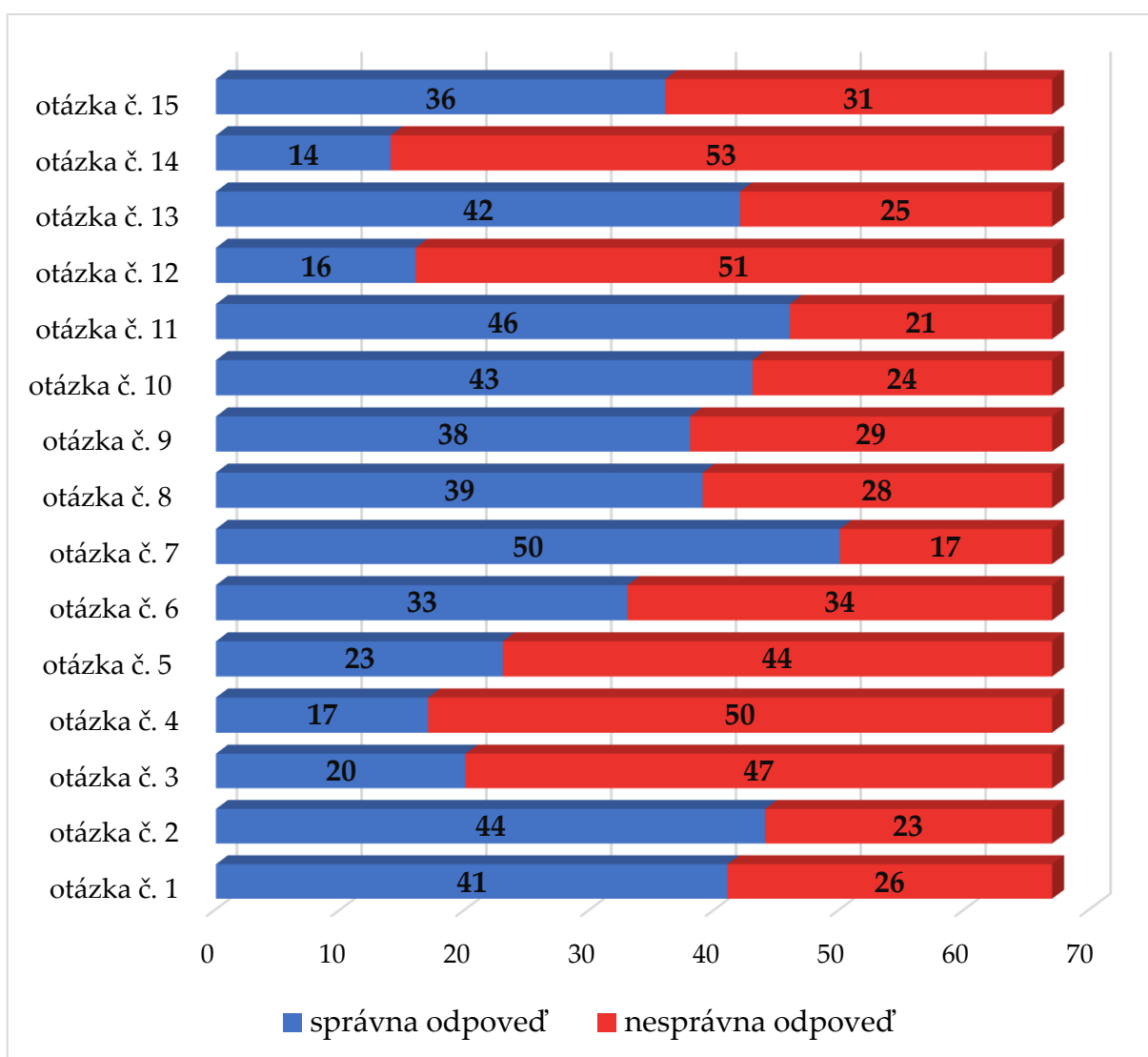
Na základe dohovoru s pedagógmi 1. ZŠ V.P. Tótha Senica a 3. ZŠ Sadovej 620 Senica bude v mesiaci jún uskutočnené stretnutie autora predloženej bakalárskej práce, kde budú diskutované výsledky získané pomocou analýzy výsledkov anonymného neštandardizovaného dotazníkového šetrenia. Pre potreby tohto stretnutia bol vypracovaný obrázok č. 11, kde je graficky znázornený pomer správnych a nesprávnych odpovedí u otázok č. 1 až 10 (prvý stupeň ZŠ), ako aj pre druhý stupeň ZŠ.

Obr. 33 Vyhodnotenie pomeru správnych a nesprávnych odpovedí žiakov prvého stupňa ZŠ

Ako je možné vidieť na obrázku č. 33 najväčšie nedostatky vo vedomostiach sa u žiakov prvého stupňa týkali:

- **problematiky evakuačnej batožiny**, kde žiaci nevedeli v nami ponúknutých odpovediach zvoliť všetky požadované správne odpovede. Iba 7 žiakov prvého stupňa odpovedalo správne.
- **problematiky mimoriadnych situácií**, ktoré môžu vznikáť na území SR. V nami ponúknutých odpovediach zvolilo všetky požadované správne odpovede iba 30 žiakov prvého stupňa.

Obr. 34 Vyhodnotenie pomeru správnych a nesprávnych odpovedí žiakov druhého stupňa ZŠ

Ako je možné vidieť na obrázku č. 34 najväčšie nedostatky vo vedomostiach sa u žiakov druhého stupňa týkali:

- **problematiky evakuačnej batožiny**, kde žiaci nevedeli v otvorenej otázke doplniť 6 správnych odpovedí. Tejto požiadavke vyhovel iba 20 žiakov druhého stupňa.
- **problematiky varovania obyvateľstva pomocou výstražných tónov**. Z nami ponúknutých troch variant odpovedí pri otázke, čo znamená 2 minútový kolísavý tón, zvolilo správnu odpoveď iba 16 žiakov druhého stupňa. Takisto u ďalšej otázky, čo znamená 6 minútový stály tón, zvolilo správnu odpoveď 17 žiakov druhého stupňa.

Rovnako bude na stretnutí diskutované aj hodnotenie kvality výučby zo subjektívneho pohľadu respondentov v oblasti CO, ktorú hodnotili na škále od 1 – 5, pričom 1 je najlepšie hodnotenie. Výsledná priemerná hodnota u žiakov prvého stupňa bola 2,15 a u žiakov druhého stupňa bola hodnota 2,67.

Výsledky výskumného šetrenia budú v rámci osobného stretnutia poskytnuté Mgr. Igorovi Janšákovi – vedúcemu odboru krízového riadenia v Senici, aby ich mohol aplikovať v práci so žiakmi základných škôl na území mesta Senica.

7 ZÁVER

Táto bakalárska práca sa zaoberala problematikou vzdelávania žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany na Slovensku. Cieľom práce bolo priniesť ucelený obraz o systéme vzdelávania v danej problematike. Napriek tomu, že sa jedná o oblasť, ktorá sa od konca minulého storočia zásadne zmenila, podľa môjho názoru vylepšila a je tu priestor k zdokonaleniu. Na základe informácií, ktoré som získal pri vypracovaní tejto práce, vidím určitý vývoj vo vzdelávaní v oblasti civilnej ochrany.

Všetky inštitúcie v štáte cez Ministerstvo vnútra, Ministerstvo obrany až po dobrovoľné a štátne organizácie, by mali medzi sebou spolupracovať pri zdokonaľovaní výučby civilnej ochrany a pri hľadaní nových trendov a príležitostí pre túto oblasť. Netreba však zabudnúť na to, že je dôležitá i spätná väzba. Preto musíme i my od žiakov zistiť aké formy výučby preferujú a čo všetko by zlepšilo ich pozornosť pri tejto výučbe.

Odporúčania pre prax:

1. Usporiadanie branných dní hravou formou pomocou súťaží, kde si precvičia svoje teoretické vedomosti a poznatky nadobudnuté pri výučbe.
2. Usporiadať besedy a ukážky s členmi IZS.
3. Zavedenie povinného predmetu branná výchova do vzdelávacieho programu.
4. Výstavba dopravných ihrísk pre potreby základných škôl.
5. Nákup didaktického materiálu potrebného pre výučbu civilnej ochrany.

8 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

BERNÁT, Jozef. *Alternatívne možnosti vyučovania dopravnej výchovy v základnej škole*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum. 2015. 60 s. ISBN 978-80-565-1175-6.

BETUŠ, Lubomír. Základné otázky bezpečnosti, ochrany života a zdravia pre jednotlivé sociálne skupiny a vekové kategórie obyvateľstva a v Ruskej federácii In. *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2018. roč. 20. č. 2. s. 36 - 37. ISSN 1335-4094.

BETUŠ, Lubomír. Ako ďalej vo využití aktívnych foriem a metód učiva Ochrana života a zdravia na II. stupni základných škôl a na stredných školách. In. *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2018. roč. 20. č. 1. s. 42 – 45. ISSN 1335-4094.

BLAŠKO, Michal. *Systém výučby s uzavretým cyklom v podmienkach kvality školy*. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2006. 270 s. ISBN 80-8073-498-4.

ČÁBALOVÁ Dagmar. *Pedagogika*. Praha: Grada. 2011. 272 s. ISBN 978-80-247-2993-0.

DINESH, Sethi et al. *European report on child injury prevention*. Copenhagen: World Health Organization Europe, 2008. 84 pp. ISBN 978-92-890-4295-6.

GAČOVÁ, Stella. Maďarská podoba súťaže mladých záchranárov civilnej ochrany. In. *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2018. roč. 20. č. 3. s. 5 – 6. ISSN 1335-4094.

GAČOVÁ, Stella. Úskalia organizovania súťaže. In. *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2011. roč. 13. č. 6. s. 39. ISSN 1335-4094

GALLA, Štefan, MAJLINGOVÁ, Andrea, PAŽITNÁ, Monika. Výsledky overenia znalosti z oblasti civilnej ochrany a postupov sebazáchrany v prípade vzniku

mimoriadnej udalosti u študentov vybranej strednej školy. In *Krízový manažment*. 2015. roč. 14. č. 2. s. 57 – 62. ISSN 1336-0019.

HANUŠ, Radek a Lenka CHYTILOVÁ. *Zážitkové pedagogické učení*. Praha: Grada, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-2816-2.

JACKOVÁ, Jana. *Prieskum prípravy žiakov základných škôl na krízové situácie v okrese Vranov nad Topľou*. Košice, 2014. Diplomová práca,. Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach. Vedúci práce: PhDr. Lenka Kurhajcová, Ph.D.

JANINDA, Martin. *Analýza prierezovej témy ochrany života a zdravia na Gymnáziu, L. Štúra 26 a Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Michalovciach*. Prešov, 2017. Diplomová práca. Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu. Vedúci práce: PaedDr. Lubomír Paučír, PhD.

JANŠÁK, Igor. Civilná ochrana bližšie k deťom. In. *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2018. roč. 20. č. 5. s. 8 – 10. ISSN 1335-4094.

JANŠÁK, Igor. Informácie získané v rámci rozhovoru s vedúcim odborom krízového riadenia, Okresný úrad Senica. Osobná komunikácia zo dňa 23. 3. 2019 (potvrdenie o možnosti uverejnenia informácií z rozhovoru vid' príloha C)

KÁČER, Ján. Výuka ochrany obyvateľstva na základných školách. In *Zborník z medzinárodného workshopu Zkvalitnění systému vzdělávání výzkumu v oblasti ochrany obyvateľstva*. Zlín: Academia centrum UTB ve Zlíně. 2014. s. 121 – 125. ISBN 978-80-7454-336-4.

KAVAN, Štěpán, KOVÁČOVÁ, Lucia, PAVLIČÍKOVÁ, Helena. Bezpečnostné vzdelávanie v oblasti prvej pomoci na základných školách v Českej a Slovenskej republike. In. *Košická bezpečnostná revue*. 2017. roč. 7. č. 1. s. 29 – 38 ISSN 1338-4880.

KERULOVÁ, Lýdia. Ochránarik čísla tiesňového volania 112 a civilnej ochrany. In. *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2018. roč. 20. č. 3. s. 4– 5. ISSN 1335-4094.

KISTER, Kornel. Civilná protiletická ochrana v kontexte povinnej brannej výchovy na našom území. In: *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2017. roč. 17. č. 3. s. 57 – 58. ISSN 1335-4094.

KRALOVANSKÁ, Pavla. Preventívne výchovná činnosť na základných školách v oblasti ochrany obyvateľstva. Kladno, 2016. Bakalárska práca. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúci práce: kpt. Ing. Mgr. Hynek Černý

KRATOCHVÍLOVÁ, Dana. *Ochrana obyvateľstva*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. SPBI Spektrum. Červená řada 42. 2005. ISBN 8086634-70-1.

KVAPIL, Štěpán. *Výuka laické první pomoci u dětí druhého stupně základní školy*. Kladno, 2018. Bakalárska práca. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúci práce: Mgr. Pavel Böhm, MBA

LINHART, Petr. *Některé otázky ochrany obyvateľstva*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2006. 86 s. ISBN 80-7040-854-5.

LYSÍK, Jozef. Spravodajstvo z okresných a krajských kôl Súťaže mladých záchranárov CO. In: *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. Bratislava. 2018. roč. 20. č. 4. s. 43 – 47. ISSN 1335-4094.

MACEJKOVÁ, Beáta. Prvá pomoc pri úrazoch detí. In: *Manažment školy v praxi*. 2013. č. 2. roč. 3. s. 10. ISSN 1339-925X.

MAHDONĚ, Luboš. Motivácia obyvateľstva na zlepšenie krízovej pripravenosti. In *Krízový manažment*. 2017. roč. 16. č. 1. s. 69 – 73. ISSN 1336-0019.

METELKOVÁ, Iva. *Ochrana člověka za mimořádných událostí jako téma pro žáky středních odborných škol*. Praha, 2014. Bakalárska práca. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. Vedúca práce: PaedDr. Eva Marádová, CSc.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR. *Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 1 – primárne vzdelávanie*. 2011. [online] [cit. 2019-01-15]. Dostupné z: <http://www.statpedu.sk/sk/svp/statny-vzdelavaci-program/svp-prvy-stupen-zs/>

MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Koncepcie přípravy občanů k obraně státu 2019 – 2024*. [online] [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlada-schvalila-koncepci-pripravy-obcanu-k-obrane-statu-209687/>

MODRÁK, Michal a kol. *Cvičenia CO, účelové cvičenia ochrany človeka a prírody v ZŠ a SŠ*. 1.časť. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove. 2007. 66 s. ISBN 978-80-8045-481-4.

MRVÍKOVÁ, Irena. *Metodika výuky ochrany člověka za mimořádných událostí ve středním odborném vzdělávání*. Kladno, 2017. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúca práce: Mgr. Eleonóra Tilcerová

NEILL, Alexander Sutherland. *Summerhill: příběh proní demokratické školy na světě*. Praha: PeopleComm. 2013. 348 s. ISBN 978-80-904890-5-9.

PAHOLÍK, Peter. *Príprava žiakov základných škôl na krízové situácie*. Košice, 2014. Diplomová práce, Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach. Vedúca práce: PhDr. Lenka Kurhajcová, Ph.D.

PAZDERA, Filip. *Možnosti zvýšení efektivity výuky ochrany obyvatelstva na základních a středních školách*. Kladno, 2014. Bakalárska práca. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúca práce: PhDr. Mgr. Dana Rebeka Ralbovská, Ph.D.

PEDEN, Margie et al. *World report on child injury prevention*. Geneva: World Health Organization, 2008. 91 pp. ISBN 978-92-4-156357-4.

PIJÁK, Vladimír. Vznik civilnej ochrany. In: *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2011. roč. 13. č. 3. s. 56. ISSN 1335-4094.

PROUZA, Radek. *Výuka první pomoci při život ohrožujících stavech u žáků druhého stupně základních škol*. Kladno, 2017. Bakalárska práca. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúca práce: Mgr. Diana Vajsarová

SARAN, Josef. *Analýza preventivně výchovné činnosti a příprava žáků základních škol na mimořádné události a krizové situace ve městě Milovice*. Kladno, 2018. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúci práce: kpt. Mgr. Karel Švanda

SCHÖN, Kamil. Príťažlivé účelové cvičenie. In: *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2011. roč. 13. č. 1. s. 24 - 25. ISSN 1335-4094.

SMIČEK, Štefan. Vývoj integrovaného záchranného systému bol komplikovaný. In: *CIVILNÁ OCHRANA, revue pre civilnú ochranu obyvateľstva*. 2011. č. 2. roč. 13. s. 16 – 17. ISSN 1335-4094.

ŠAUEROVÁ, Markéta. *Zážitková pedagogika a možnosti jejího využití při práci s vybranými cílovými skupinami*. Praha: Vysoká škola tělesné výchovy a sportu PALESTRA, spol. s r. o. 2013. 256 s. ISBN 978-80-87723-07-4.

TRUBAČOVÁ, Monika. *Připravenost vybrané skupiny populace na mimořádné události*. Plzeň, 2013. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická. Vedúca práce: PhDr. Božena Jiřincová

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky: *Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku*. 2014. [online] [cit. 2019-01-13]. Dostupné z: http://ruvzlm.iweby.sk/download_stranky.php?id=1151

VAJSAROVÁ, Zuzana. *Branné dny pro základní školy*. Kladno, 2017. Bakalárska práca. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúca práce: Mgr. Monika Donevová

VESELÝ, Michal. *Možnosti zefektivnění přípravy obyvatelstva k individuální ochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí*. Kladno, 2014. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství. Vedúci práce: Ing. Jan Farny

Zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme

9 ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV

Obr. 1 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 1 (prvý stupeň ZŠ)	26
Obr. 2 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 2 (prvý stupeň ZŠ)	27
Obr. 3 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 3 (prvý stupeň ZŠ)	28
Obr. 4 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 4 (prvý stupeň ZŠ).....	28
Obr. 5 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 5 (prvý stupeň ZŠ)	29
Obr. 6 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 6 (prvý stupeň ZŠ)	29
Obr. 7 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 7 (prvý stupeň ZŠ).....	30
Obr. 8 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 8 (prvý stupeň ZŠ)	30
Obr. 9 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 9 (prvý stupeň ZŠ)	31
Obr. 10 Vyhodnotenie odpovedí u otázky číslo 10 (prvý stupeň ZŠ)	31
Obr. 11 Grafické znázornenie pomeru správnych a nesprávnych odpovedí u otázok 5 až 10 (prvý stupeň ZŠ)	32
Obr. 12 Vyhodnotenie odpovedí u doplňujúcej otázky číslo 1 (prvý stupeň ZŠ). 32	
Obrázok č. 13 Vyhodnotenie odpovedí u doplňujúcej otázky číslo 2 (prvý stupeň ZŠ).....	33
Obr. 14 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 1 (druhý stupeň ZŠ)	34
Obr. 15 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 2 (druhý stupeň ZŠ).....	34
Obr. 16 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 3 (druhý stupeň ZŠ).....	35
Obr. 17 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 4 (druhý stupeň ZŠ)	36
Obr. 18 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 5 (druhý stupeň ZŠ).....	37
Obr. 19 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 6 (druhý stupeň ZŠ).....	38
Obr. 20 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 7 (druhý stupeň ZŠ)	38
Obr. 21 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 8 (druhý stupeň ZŠ).....	39
Obr. 22 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 9 (druhý stupeň ZŠ)	39
Obr. 23 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 10 (druhý stupeň ZŠ).....	40
Obr. 24 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 11 (druhý stupeň ZŠ)	40
Obr. 25 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 12 (druhý stupeň ZŠ).....	41

Obr. 26 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 13 (druhý stupeň ZŠ).....	41
Obr. 27 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 14 (druhý stupeň ZŠ)	42
Obr. 28 Vyhodnotenie odpovedí otázky číslo 15 (druhý stupeň ZŠ).....	43
Obr. 29 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 1 (druhý stupeň ZŠ).....	43
Obr. 30 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 2 (druhý stupeň ZŠ).....	44
Obr. 31 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 3 (druhý stupeň ZŠ).....	44
Obr. 32 Vyhodnotenie odpovedí otázky na doplňujúcu otázku číslo 4 (druhý stupeň ZŠ).....	45
Obr. 33 Vyhodnotenie pomeru správnych a nesprávnych odpovedí žiakov prvého stupňa ZŠ	59
Obr. 34 Vyhodnotenie pomeru správnych a nesprávnych odpovedí žiakov druhého stupňa ZŠ.....	60

10 ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK

Tab. 1 Vyvolávajúce príčiny úrazov v detskom veku	52
---	----

11 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CO – Civilná ochrana

CPO – Civilná protiletická obrana

DDI – Detské dopravné ihrisko

ISCED - The International Standard Classification of Education

IZS – Integrovaný záchranný systém

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

OO – Ochrana obyvateľstva

SČK – Slovenský Červený kríž

12 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A – Dotazník

Príloha B – Tematicky zamerané fotografie

Príloha C – Potvrdenie – súhlas so zverejnením informácií od Mgr. I. Janšáka

Príloha A – Dotazník

Dovoľujem si Vás osloviť a požiadať o spoluprácu vo forme vyplnenia anonymného neštandardizovaného dotazníku. Tento dotazník bude neoddeliteľnou súčasťou bakalárskej práce v rámci ukončenia môjho bakalárskeho štúdia v obore Plánování a řízení krizových situací na Českém vysokém učení technickém v Praze.

Odpovede prosím označte zakrúžkovaním. U tých, ktoré majú na výber odpovede iné nájdete voľné miesto pre Vašu odpoveď. Pokiaľ budete mať potrebu sa k niektorej otázke vyjadriť viacej, rozhodne tak urobte.

Vami poskytnuté informácie sú úplne anonymné a budú slúžiť iba pre účely spracovania bakalárskej práce.

Ďakujem za Váš čas a spoluprácu.

Tomáš Pánik

Dotazník pre 1. stupeň ZŠ

1. Spoj nasledujúce telefónne číslo s príslušnou inštitúciou :

- 155 Mestská polícia
- 158 Záchranná zdravotná služba SR
- 150 Hasičský záchranný zbor SR
- 159 Policajný zbor

2. Zakrúžkuj čo si myslíš, že patrí do evakuačnej batožiny :

- **svietidlo**
- **cennosti**
- notebook
- kozmetika
- fotky
- **hračky**
- športové vybavenie
- **mobilný telefón**

- lieky
- deka

3. **Zakrúžkuj z nasledujúcich mimoriadnych situácií, ktoré si myslíš že môžu vznikáť na našom území :**

- hurikán
- záplavy
- únik chemickej látky
- tsunami
- veterná smršť
- lavíny
- výbuch jadrovej elektrárne
- snehová kalamita

4. **Napíš aké ochranné prvky je nutné mať na sebe pri bicyklovaní.**

5. **Na priechode pre chodcov sa chodí po :**

- a) **Pravej strane**
- b) Lavej strane
- c) Ako chceme

6. **Ak blikajú červené svetlá na železničnom prejazde :**

- a) Môžeme prejazd prejsť
- b) **Je zakázané prechádzať prejazd**
- c) Môžeme prejsť, ak nevidíme a nepočujeme prichádzať vlak

7. **Telefónne číslo rýchlej zdravotnej pomoci je :**

- a) 158

b) 150

c) 155

8. Čo spraviš, ak uvidíš človeka ležiaceho na zemi, ktorý sa nehýbe?

a) zavolám vždy rýchlu zdravotnú pomoc (RZP)

b) Nevšímam si ho a pokračujem ďalej

c) **Prídem k nemu, zhodnotím situáciu a pokiaľ je to potrebné zavolám rýchlu zdravotnú pomoc (RZP)**

9. Počet stlačení hrudníka a pomer vdychov u dospelého človeka sa v rámci

laickej prvej pomoci prevádza v pomere :

a) 30 stlačení a 2 vdychy

b) 15 stlačení a 2 vdychy

c) **pri laickej prvej pomoci sa umelé dýchanie nerobí**

10. Kto by mal podávať prvú pomoc, ak je to treba ?

a) Iba profesionáli

b) **Všetci, ktorí sú na mieste nehody**

c) Iba kto chce a vie podať prvú pomoc

Doplňujúca otázka č.1 pre 1. stupeň ZŠ :

Ako by si zhodnotil kvalitu výuky civilnej ochrany na číselnej škále od 1 – 5 , pričom 1 je najlepšie.

1

2

- 3
- 4
- 5

Doplňujúca otázka č.2 pre 1. stupeň ZŠ :

S kým ste mali doplnenú výučbu v oblasti civilnej ochrany ?

- a) Slovenský Červený kríž
- b) Hasičský a záchranný zbor SR
- c) Zdravotná záchranná služba
- d) Policajný zbor Slovenskej republiky
- e) Dobrovoľní záchranári civilnej ochrany
- f) Iné (napíš s kým)

Dotazník pre 2. stupeň ZŠ

1. Medzinárodný rozpoznávací znak civilnej ochrany je :

- a) Červený kríž v bielom poli
- b) Rovnostranný modrý trojuholník na oranžovom poli**
- c) Slovenský dvojkríž

2. Čo spravíš, ak počas vyučovacej hodiny počuješ výstražný tón sirény ?

- a) Učím sa ďalej
- b) Čakám na pokyny vyučujúceho**
- c) Rýchlo bežím domov

3. Vypíš 6 vecí, ktoré by si si mal zbalíť do evakuačnej batožiny.

4. Ak počuješ 6 – minútový stály tón sirén ide o :

- a) Varovanie obyvateľstva pri všeobecnom ohrození

b) **Varovanie obyvateľstva pred ničivými účinkami vody**

c) Koniec ohrozenia následkov mimoriadnej udalosti

5. **Medzi základné zložky Integrovaného záchranného systému patrí :**

a) Hasičský a záchranný zbor , poskytovatelia záchranej zdravotnej služby,
Armáda Slovenskej republiky, Policajný zbor Slovenskej republiky

b) **Banská záchranná služba, kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany,
Horská záchranná služba, Hasičský a záchranný zbor, poskytovatelia
záchranej zdravotnej služby**

c) Hasičský a záchranný zbor, poskytovatelia záchranej zdravotnej služby,
Policajný zbor Slovenskej republiky, Horská záchranná služba, Armáda
Slovenskej republiky

6. **Priradiť nasledujúce možnosti k správne mu označeniu vlastnosti
nebezpečných látok :**

a) Horľavé – pri vystavení iskrám, plameňom a teplu

b) Môže mať dlhodobé účinky na ľudské zdravie

c) Ohrozujúce život aj pri malých množstvách

d) Spôsobuje požiar alebo prispieva k jeho šíreniu

7. **Pri dopravnej nehode podľa zákona musí prvú pomoc poskytnúť :**

a) Len preškolený zdravotnícky pracovník

b) **Každý, pričom nesmie ohroziť vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť ostatných
účastníkov vozovky a nehody**

c) Iba ten, ktorý nehodu spôsobil

8. Aké sú proti-šokové opatrenia ?

- a) Ticho, teplo , transport, tekutiny
- b) Ticho, tekutiny, tláenie bolesti, transport, teplo**
- c) Ticho, tekutiny, teplo, tláenie bolesti

9. Po akom čase bez prísunu kyslíka odumierajú mozgové bunky ?

- a) Po 2 minútach
- b) Po 10 minútach
- c) Po 5 minútach**

10. Aké sú základné životné funkcie :

- a) Vedomie, dýchanie, krvný obeh**
- b) Dýchanie, vedomie
- c) Dýchanie, pohyb, vedomie

11. Prostriedky improvizovanej ochrany slúžia na :

- a) Len na čas potrebný pre presun zamorenou oblasťou poprípade krátkodobý pobyt**
- b) Neslúži nám k ničomu
- c) Na dlhodobú ochranu v zamorenej oblasti

12. Ak počuješ 2 – minútový kolísavý tón sirén ide o

- a) Varovanie obyvateľstva pred ničivými účinkami vody
- b) Koniec ohrozenia následkov mimoriadnej udalosti
- c) Varovanie obyvateľstva pri všeobecnom ohrození**

13. Aká chemická látka sa nachádza na zimných štadiónoch, pri ktorej úniku by mohlo prísť k ohrozeniu života či zdravia človeka ?

- a) Fosgén

- b) **Amoniak**
- c) Oxid uhoľnatý
- d) Chlór

14. Vypíš 5 mimoriadnych situácií, ktoré môžu vzniknúť na našom území.

15. Z akých častí sa skladá ochranná maska ?

- a) **Lícnica, zornice, filter**
- b) Lícnica, pláštenka, vrapová hadica
- c) Lícnica, zornice, textilná kapsa

Doplňujúca otázka č.1 pre 2. stupeň ZŠ :

Akú metódu výuky v oblasti ochrany obyvateľstva preferuješ ?

- a) Besedy s členmi integrovaného záchranného systému
- g) Audiovizuálne prezentácie
- h) Absolvovanie branných dní
- i) Teoreticky zameranú výuku
- j) Nemám preferovanú metódu výuky
- k) Iné (vypíš)

Doplňujúca otázka č.2 pre 2. stupeň ZŠ :

Máte na vašej škole dostatok materiálov k výuke civilnej ochrany ?

- a) **Áno**
- b) Nie
- c) Neviem posúdiť

Doplňujúca otázka č.3 pre 2. stupeň ZŠ :

Mali ste doplnenú výuku civilnej ochrany ? (besedy s hasičmi, policajtami, zdravotníkmi, ukážky činností civilnej ochrany)

- a) Áno
- b) Nie
- c) Nepamätám si

Doplňujúca otázka č.4 pre 2. stupeň ZŠ :

**Ako by si zhodnotil kvalitu výuky civilnej ochrany na číselnej škále od 1 – 5 ,
pričom 1 je najlepšie**

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Príloha B - Tematicky zamerané fotografie

Účasť autora práce na branných dňoch pre deti ZŠ

[Foto: vlastný zdroj]

Deti ZŠ na brannom dni

[Foto: zdroj Mgr. Igor Janšák, 2019]

Účasť autora práce na internom kurze proej pomoci v rámci jednotky dobrovoľných záchranárov CO

[Foto: zdroj Mgr. Igor Janšák, 2019]

Príloha C - Potvrdenie – súhlas so zverejnením informácií od Mgr. I. Janšáka

OKRESNÝ
ÚRAD
SENICA

odbor krízového riadenia
Vajanského 17, 90501 Senica

• Tomáš Pánik
Potočná 3238/2
Senica 905 01
•

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
OU-SE-OKR-2019/006244-001

Vybavuje/linka
Mgr.Janšák /034-6513686

Senica
17.4.2019

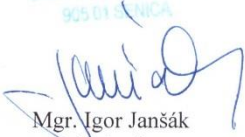
Vec

Potvrdenie – súhlas so zverejnením informácií

Na základe účasti v projekte „Dobrovoľný záchranár civilnej ochrany“, ktorého garantom je Okresný úrad Senica, odbor krízového riadenia, vydávam súhlas s uverejnením získaných informácií a fotografií pri spracovaní bakalárskej práce študenta ČVUT v Prahe, fakulty biomedicínskeho inžinierstva Tomáša Pánika. Informácie boli čerpané z akcií v rámci projektu, na ktorých sa menovaný študent zúčastnil, ako aj z predchádzajúcej činnosti v rámci projektu, o ktorej mu informácie poskytol Mgr. Igor Janšák, vedúci odboru krízového riadenia OÚ Senica. Súčasne mu boli poskytnuté aj fotografie.

Vyššie uvedený Tomáš Pánik sa zaväzuje, že získané informácie a fotografie použije iba pre účely spracovania bakalárskej práce. Toto potvrdenie sa vydáva na žiadosť Tomáša Pánika.

OKRESNÝ ÚRAD SENICA
Odbor krízového riadenia
905 01 SENICA

Mgr. Igor Janšák
vedúci odboru

OKRESNÝ
ÚRAD
SENICA

Telefón
+421/34/6513686

Fax
+421/34/6512376

E-mail
igor.jansak@minv.sk

Internet
www.minv.sk

IČO
00151866